

Aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten

Telefoon: 078-770 8910

E-mail: bestuurgrsociaal@drechtsteden.nl

Bijlage(n): 1

Behandeld door: L. Mulder en L. van de Merwe

Onderwerp: Reactie Dagelijks Bestuur op zienswijzen jaarrekening 2023, voorjaarsbrief 2024 en begroting 2025

Datum: 27 juni 2024

Ons kenmerk: 2024-0033717

Uw kenmerk: n.v.t.

Geachte gemeenteraad,

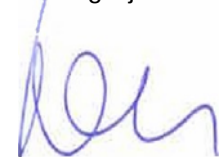
Via uw colleges heeft u, medio april, vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal de (concept)jaarrekening over 2023, de voorjaarsbrief 2024, het concept van de begroting 2025 gekregen. Op deze manier heeft u de gelegenheid gekregen om op deze documenten uw zienswijzen kenbaar te maken.

Bij deze zenden wij onze reactie op uw zienswijzen. We hebben op basis van de ingediende zienswijzen één reactie gemaakt en uitgewerkt per gemeente. U ontvangt bewust onze reactie op alle zienswijzen van de 7 gemeenteraden. Op deze manier zijn we optimaal transparant en krijgt u tevens inzicht in onze reacties aan de andere deelnemende gemeenten.

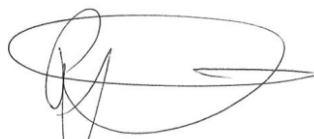
De onderhavige stukken zullen, inclusief ontvangen zienswijzen, worden besproken en voor vaststelling voorgelegd in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal van 11 juli 2024. Vanwege de besluitvorming van het Algemeen Bestuur, is onze reactie bij de gemeente Hardinxveld-Giessendam en de gemeente Sliedrecht gebaseerd op de concept zienswijze. Als er bij de behandeling van deze zienswijzen nog wijzigingen optreden, dan zullen wij u daarover informeren.

Hoogachtend,

het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal,

drs. D.J. van Maanen
secretaris

drs. P.J. Heijkoop
voorzitter

Datum: 27 juni 2024
Ons kenmerk: 2024-0033717

Afschrift aan: Algemeen Bestuur GR Sociaal
bijlage(n): Reactie Dagelijks Bestuur op de zienswijzen Jaarrekening 2023, Voorjaarsbrief 2024 en Begroting 2025.

Zienswijze gemeente Dordrecht (definitief)

Inleidende opmerkingen

1. Waardering

Wij spreken onze waardering uit richting u als GR Sociaal. De GR Sociaal heeft in 2023, net als veel andere organisaties, te maken gekregen met de nodige ontwikkelingen die van invloed waren op werk van GR Sociaal. Of dat nu de voortzetting van de energietoeslag is, de val van het kabinet, de onzekere financiën of juist de positieve ontwikkeling waarbij er landelijk veel meer aandacht is voor de zaken als bestaanszekerheid en vereenvoudiging van de complexe systemen. Het raakt de GR Sociaal dagelijks en biedt juist ook kansen om de dienstverlening te innoveren en optimaliseren, zodat inwoners van de Drechtsteden zelfstandig en volwaardig kunnen leven, werken, wonen en meedoen.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

2. Zienswijze

Met deze brief maken wij onze zienswijze kenbaar op de door ons van u ontvangen stukken. We zijn blij dat we deze belangrijke documenten gelijktijdig in behandeling kunnen nemen. Dit geeft de gelegenheid om zowel terug- als vooruit te kijken. Als we vooruitkijken vinden we het van belang in uw aanbiedingsbrief terug te lezen dat u de financiële druk die gemeenten ervaren erkent, iets dat wij ook in onze vorige zienswijze hebben geuit. Dat maatregelen nodig zijn om deze te temperen, getuige ook de financiële ontwikkelingen benoemd in de voorjaarsbrief en de diverse maatregelen die uw bestuur in gang heeft gezet en nog verder gaat uitwerken. Hier worden wij graag nader over geïnformeerd en wij nodigen u van harte uit om hier verder over van gedachten te wisselen. Ten aanzien van de bestuurlijke opdrachten geven wij u op voorhand mee om ervoor te zorgen dat deze voorzien worden van een realistische planning, dat deze ook in het licht van lokale ombuigingen worden beschouwd en dat er een goede weging plaatsvindt van de maatschappelijke impact. De vertaling van de doelstellingen in uw begroting naar speerpunten, acties en indicatoren vinden we een goede ontwikkeling, waarbij we u willen meegeven om hier bij uw jaarrekening ook consequent op te rapporteren (door bijvoorbeeld per thema en per gemeente in de begroting grafisch een meerjarig beeld te schetsen en de nulmeting toe te voegen).

Reactie

Bij de opdracht 'Toekomstbestendig sociaal domein' is er nadrukkelijk voor gekozen dat de GR Sociaal en de Dienst Gezondheid & Jeugd samen met gemeenten optrekken om samen tot kwalitatieve en realistische voorstellen te komen in het kader van ombuigingen. In de door u meegegeven suggesties wordt derhalve reeds voorzien.

In de begroting 2025 is gekozen voor een nieuwe indeling van de opgaven. Deze indeling zal ook gebruikt worden bij de jaarrekening 2025. De verantwoording over het jaar 2024 zal nog worden gedaan aan de hand van de indeling van de begroting 2024 maar werkt al wel toe naar de nieuwe situatie en doelen zoals in de begroting 2025 gepresenteerd.

3. Publieksversie

We waarderen het dat u nu ook een publieksversie hebt gemaakt vanuit het perspectief van inwoners onder de noemer 'Sociaal Beeld 2023' (Sociaal Beeld 2023 - Sociale Dienst (socialedienstrechtsteden.nl)). Dit geeft nog meer beeld van de manier waarop u in contact bent met inwoners en u het perspectief van inwoners vooropstelt in uw dienstverlening en aanpak. De manier waarop u bijvoorbeeld invulling geeft aan 'stress' sensitieve dienstverlening vinden wij hier een treffend voorbeeld in. Het document zou nog aan meerwaarde kunnen winnen als er, naast kwalitatief, ook doorgelinkt kan worden naar een kwantitatieve weergave per gemeente.

Reactie

Inmiddels werken we aan de uitbreiding van de digitale versie. Bij de digitale versie (bereikbaar via de QR code) is het mogelijk om basisgegevens per gemeente te raadplegen.

Concept Jaarstukken GRS 2023

4. Bestaanszekerheid versterken

Het jaar 2023 was het eerste jaar waarin u uitvoering heeft gegeven aan het verruimde minimabeleid. Hierdoor kan een grotere groep inwoners een beroep doen op de minimaregeling wat voor deze groep leidt tot meer bestaanszekerheid en minder geldstress. Uw jaarrekening laat een toegenomen gebruik van de minimaregeling zien en tegelijkertijd een onderbesteding van de begroting (voorjaarsbrief 2023). Om beter te kunnen duiden welk effect het herijkte minimabeleid heeft verzoeken wij u in het vervolg informatie te geven over het bereik, ook ten opzichte van het voorgaande jaar.

Reactie

De inzet van de GR Sociaal is om de bestaanszekerheid te versterken door het niet-gebruik tegen te gaan. Dit sluit aan bij de lokale doelen van de gemeente Dordrecht (programma bestaanszekerheid en kansengelijkheid) en de landelijke Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De onderbesteding in vorige jaren is overigens vooral toe te delen aan het SMS-kinderfonds. Die taak is per 2024 verplaatst naar gemeenten.

Ten aanzien van de informatievoorziening: wij bieden dergelijke informatie inmiddels in de ambtelijke rapportages en het ambtelijke gemeentedashboard. We werken hard aan (verbetering van) onze informatievoorziening en indien wenselijk wordt deze informatie in het volgende jaar ook gepresenteerd op het niveau van de gemeenteraad. Dit is echter een gezamenlijke zoektocht met de gemeenten. Graag gaan wij het gesprek met uw raad aan over welke informatie op raadsniveau wenselijk zou zijn (en op welke wijze).

Daarnaast hebben we op pagina 3 van deze reactie een tabel toegevoegd met een weergave van de ontwikkeling van het gebruik van minimavoorzieningen op Drechtstedenniveau.

5. Ontwikkelen naar werk

De samenvoeging van Drechtwerk en de SDD is in 2023 verder vormgegeven. De samenvoeging is positief en zien wij als kansrijk in het verder door ontwikkelen van de dienstverlening en in te zetten instrumenten ten gunste van de (veranderende) doelgroep. De ontwikkeling naar werk- en ontwikkelbedrijf vinden wij tevens positief.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur deelt deze mening en ziet naast de positieve kanten zeker ook uitdagingen om hier met elkaar verder vorm aan te geven in 2024.

6. Zorgen voor ondersteuning

Voor de herijking van de Wmo is in 2023 prettig en constructief met u samengewerkt. De ingezette beweging 'Wmo naar de voorkant' is essentieel voor de houdbaarheid van ondersteuning aan de meest kwetsbare inwoners. Uw jaarrekening laat beginnende resultaten van deze beweging zien. Zo stabiliseert het aantal indicaties dagbesteding en is de groei van individuele begeleiding gedempt. Met het oog op het risico van wachtlijsten bij huishoudelijke ondersteuning willen wij u vragen om samen met ons stevig door te zetten op de beweging naar de voorkant.

Reactie

De uitvoering van de Wmo is een belangrijk onderdeel van de opgave om het sociaal domein in de Drechtsteden toekomstbestendig te houden. De groeiende vraag, groeiende kosten en personele tekorten maken de nood hoog. In de afgelopen periode en in de toekomst blijven we alert op kansen om de kosten te dempen en de taak uitvoerbaar te houden. We doen dit door de uitvoerende medewerkers aan elkaar te verbinden en door gezamenlijk te zoeken naar verbeteringen in het aanbod, de samenwerking en de sturing. Voor het dempen van de vraag naar huishoudelijke ondersteuning hebben wij een proactieve rol genomen bij het ontwikkelen van de lokale was- en strijkservice en het aanbod van herstelgerichte ondersteuning. We verwachten daar ook in Dordrecht positieve resultaten van. Daarnaast zijn we in gesprek met zorgaanbieders in de regio over een bewustwordingscampagne in het kader van het IZA onder inwoners over de schaarste in de zorg en waar inwoners zelf rekening mee kunnen houden. We werken uit hoe we dit kunnen vertalen in de communicatie en de toegang. Wij werken graag met u samen aan het verder stimuleren van de beweging naar de voorkant. We gaan graag in gesprek over uw ideeën hierbij.

7. *Energietoeslag 2023*

U geeft aan dat door de invoering van de vermogenstoets (lokaal kader) er een grotere groep dan verwacht ditmaal niet meer in aanmerking komt voor de energietoeslag (circa 1.700). Wij verwachten dat een substantieel bedrag over zal blijven en verzoeken u, nu de aanvraagperiode is verstreken inzicht te geven in de uitvoeringskosten en het saldo te restitueren aan de gemeenten.

Reactie

Wij bieden u hierover zo spoedig mogelijk inzicht. Op basis van de vragen van alle gemeenten in deze zienswijze hebben wij besloten om al gedurende dit jaar tot financiële afwikkeling over te gaan (in plaats van bij de jaarrekening). We verwachten dit in september te kunnen doen.

Voorjaarsbrief 2024

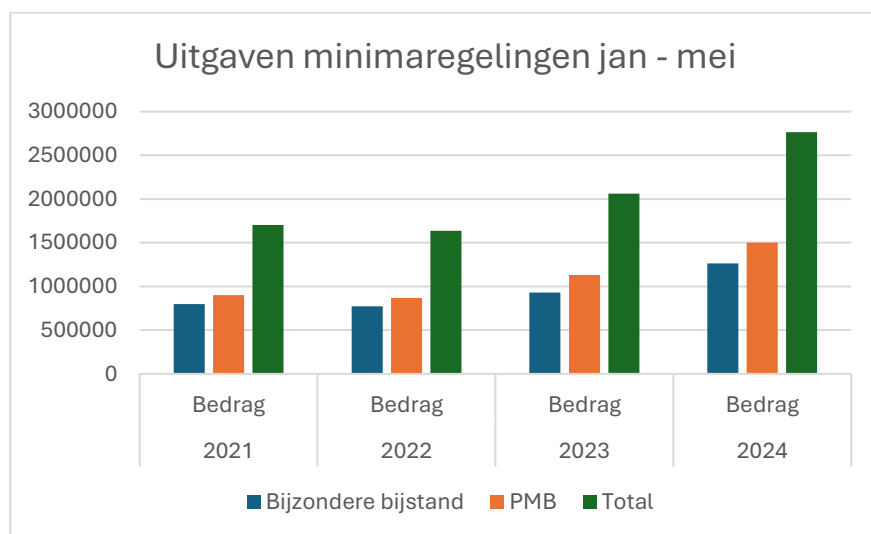
In de voorjaarsbrief geeft u aan op een aantal posten een kostenstijging te verwachten. Bij een aantal posten hebben wij een andere zienswijze.

8. *Bestaanszekerheid versterken*

U geeft aan dat u verwacht dat de lasten van het minimabeleid met € 0,5 miljoen zullen stijgen en u doet een voorstel om de begroting 2024 hierop aan te passen. Wij constateren echter dat u zowel in de jaarrekening 2022 als in de jaarrekening 2023 een onderbesteding op het minimabeleid heeft gerealiseerd. Wij zien daarom geen aanleiding om de begroting 2024 te verhogen en verzoeken u de begroting voor het minimabeleid voor Dordrecht ongewijzigd te laten ten opzichte van de primaire begroting.

Reactie

De realisatiecijfers van de jaarrekening 2023 en de uitgangspuntennotitie zijn de basis voor het opstellen van de voorjaarsbrief. Indien er sprake is van onderbesteding is hier dus ook rekening mee gehouden bij het opstellen van de begroting. Daarnaast werd de onderbesteding in 2022 en 2023 voornamelijk veroorzaakt door een lager gebruik van het SMS kinderfonds. Deze taak is per 2024 verplaatst naar gemeenten. Sinds 2023 is ingezet op het vergroten van het gebruik van minimaregelingen met als doel de bestaanszekerheid van inwoners te versterken. Om het niet-gebruik van bestaande regelingen tegen te gaan, zijn we in het vierde kwartaal van 2023 gestart met de zogenaamde bestaanszekerheidschecks. In de eerste periode 2024 zijn hiervan al de eerste positieve resultaten zichtbaar en zien we een stijging van het gebruik van de regelingen PMB en individuele bijzondere bijstand.

Wij zullen gelet op uw verzoek en de hierboven geschetste actuele situatie het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal verzoeken om hierover een besluit te nemen.

9. *Ontwikkelen naar werk*

De krapte op de arbeidsmarkt vertaalt zich door op de samenstelling van inwoners dat is aangewezen op een bijstandsuitkering. Het actuele bijstandsbestand kenmerkt zich door een in verhouding steeds groter wordend aandeel dat moeilijk(er) is toe te leiden naar betaald werk en uitstroomt uit de bijstand. Een ander substantieel aandeel betreft statushouders, met name als gevolg van de hoge huisvestingstaakstellingen bij gemeenten voor deze doelgroep. Tot slot zijn jongeren in verhouding ook een steeds groter wordende groep. Uw onderkenning hiervan en uw gerichte inzet op deze groepen vinden wij positief. Of dit in alle gevallen volgens het uitgangspunt 'iedereen kan werken' haalbaar is, vragen wij ons wel af. Ook in welke mate dit aanbod door uw dienst of door de gemeente geleverd zou moeten worden. Wij vragen u hierop te reflecteren.

Reactie

Wij erkennen dat aanpassing van het beleid op dit thema nodig is en wij gaan graag met u in gesprek over nieuwe beleidskeuzes. De landelijke ontwikkelingen op dit vlak (aanpassing van de Participatiewet, nieuwe opdrachten aan de arbeidsmarktregio's zoals het Regionaal Werkcentrum en een bredere vraag aan SW-bedrijven) zien wij als kans. Samen met alle gemeenteraden in de regio gaan we graag met dit onderwerp aan de slag. Daarbij gelden enkele belangrijke pijlers:

- De inzet op een transformatieplan voor sociale ontwikkelbedrijven (SW bedrijven) (door het Rijk zijn voor de komende jaren extra middelen (incidenteel en structureel) beschikbaar gesteld om het SW bedrijf om te vormen naar een ontwikkel bedrijf én de huidige infrastructuur beschikbaar te houden),
- De inrichting en uitvoering van het Regionaal Werkcentrum
- En de aanpassing van ons re-integratie en participatiebeleid dat aansluit bij de veranderde samenstelling van het bestand, meer inzet op ontwikkelen, de landelijke herijking meeneemt en zich gaat richten waar nodig op specifieke doelgroepen (zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders).

10. Zorgen voor ondersteuning

U geeft aan in 2024 ongeveer een half miljoen euro op maatwerk te besparen door de beweging 'Wmo naar de voorkant'. De term besparing is voor uw begroting correct, maar geeft tegelijk een vertekend beeld. Het gaat voor de gemeenten om een verschuiving van middelen van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen. U omschrijft daarnaast een dempend effect door de voorziening herstelgerichte ondersteuning. Voor Dordrecht is er waarschijnlijk geen volledige realisatie van de boogde besparing op de herstelgerichte ondersteuning omdat hier in het laatste kwartaal van 2024 mee gestart wordt. Wij verzoeken u om een goede monitoring van de potentiële besparing door het later instromen in het maatwerk, maar ook van de maatschappelijke baten.

Reactie

Wij delen uw mening dat de beweging 'Wmo naar de voorkant' in sommige gevallen een verschuiving van kosten oplevert en voor gemeenten niet altijd direct een besparing oplevert. Wel zijn naar verwachting de kosten van algemene voorzieningen goedkoper dan maatwerkvoorzieningen. Bovendien is een verschuiving naar de voorkant in sommige gevallen een verwijzing naar vrijwilligersinitiatieven of informele ondersteuningsnetwerken. Hiervoor werken we samen met gemeenten om deze mogelijkheden verder te onderzoeken. Het is daarbij van belang dat we samen de maatschappelijke kosten en baten blijven afwegen. Wij trekken daarin graag met u op. Uiteraard monitoren wij de resultaten, die ambtelijk voor u gemeente ook in het gemeentedashboard te volgen is. Immers de beweging moet ervoor zorgen dat het aantal inwoners dat gebruik maakt van een maatwerkvoorziening op zijn minst minder hard stijgt, maar idealiter stabiliseert of zelfs daalt.

11. Brede toegang

Wij onderschrijven uw uitgangspunt dat algemene voorzieningen nog beter kunnen worden benut. Het verder verbeteren van de samenwerking met Dordrecht Sociaal is hiervoor belangrijk. Wij willen u daarom vragen om de aanwezigheid en de zichtbaarheid van uw consulenten in de wijkteams te vergroten. Daarnaast zijn wij benieuwd naar uw visie op de verbetering van de samenwerking.

Reactie

Sinds september 2023 werkt het grootste deel van de GR Sociaal gemeentegericht. Binnen de opgave bestaanszekerheid versterken is zelfs een specifiek integraal team ingericht voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Dordt West. Ook hebben wij recent een

Leerpraktijkcentrum in uw gemeente geopend, waarmee wij nog meer outreachend kunnen werken en zo dicht bij de inwoners onze ondersteuning kunnen aanbieden. De eerste resultaten hiervan zijn positief.

Het is een zoektocht om de beste aansluiting te vinden in uw gemeente. Onze medewerkers werken graag zo dicht mogelijk bij vindplaatsen en tegelijk is een actieve netwerksamenwerking met partners belangrijk. Wij verzoeken u dan ook om ons te helpen bij deze zoektocht en ons meer inzicht te verschaffen op welke plekken u de zichtbaarheid verder zou willen vergroten.

Specifiek voor de gemeente Dordrecht voeren we hierover al langere tijd intensievere gesprekken met Dordrecht Sociaal. Tot op heden heeft dit nog niet geleid tot concrete afspraken. Wij nodigen u dan ook van harte uit om met Dordrecht Sociaal en ons in gesprek te gaan. Overigens weerhoudt ons dit niet om op deelgebieden aan de slag te gaan. Zo worden in Dordt West met partners al in de wijk gewerkt.

Concept begroting 2025 – 2028

12. Bandbreedte

Omdat met name de (dubbele) vergrijzing leidt tot een blijvend toenemende vraag en dit leidt tot problemen met betaalbaarheid (beschikbare financiële middelen gemeenten) en uitvoerbaarheid (beschikbaar personeel op de arbeidsmarkt) heeft u maatregelen opgenomen om de kostenontwikkeling te drukken. Goed dat u proactief handelt op dit vraagstuk. Omdat zowel de autonome groei als het succes van de maatregelen onzeker is geeft u in uw begroting een bandbreedte van 2% cumulatief per jaar aan (hoe verder in de tijd hoe groter de onzekerheid). Dit geeft goed het financiële risico aan de kant van de gemeenten weer. Wij vragen u de bandbreedte te blijven presenteren, maar de meerjarenbegroting vast te stellen op de lijn die verwachte kosten minus voorgestelde maatregelen weergeeft en niet zoals u nu voorstelt de lijn van –2% ten opzichte van de lijn inclusief maatregelen. Dit is te optimistisch, omdat u zowel de maatregelen als een (ongefundeerde) aftrek van 2% tot 6% opneemt. Dit geeft o.i. een reëler beeld in de komende jaren. Verder vragen wij u de onderbouwing van voorgestelde maatregelen nader uit te werken en af te stemmen met de lokale ombuigingen en de implementatie ervan goed te beleggen in uw organisatie en hierop te monitoren en te rapporteren.

Reactie

In de eerste begroting van de GR Sociaal (in 2023) is in overleg met de gemeenten gekozen voor het hanteren van de bandbreedte. Deze lijn is door het Algemeen Bestuur als uitgangspunt in de Uitgangspuntennotitie benoemd. De Uitgangspuntennotitie wordt gebruikt als het fundament voor het opstellen van de Begroting. Zo is dit afgesproken in het Financieel Kader Sociale Dienst. Door consequent de Begroting op te bouwen aan de hand van de Uitgangspuntennotitie ontstaat een consistente wijze van presenteren. De bandbreedte biedt gemeenten de keuze om af te wijken binnen de bandbreedte, maar daarvoor wel zelf het risico te dragen.

13. Versterken bestaanszekerheid

De aannames die gedaan zijn in de voorjaarsbrief 2024 werken door in uw begroting 2025. Over de aannames met betrekking tot het minimabeleid in de voorjaarsbrief hebben wij u hierboven ons standpunt kenbaar gemaakt. Wij verzoeken u de indexering van het minimabeleid voor de begroting 2025 te baseren op de ongewijzigde begroting 2024 en deze begroting dus lager vast te stellen.

Reactie

Zie de reactie bij de voorjaarsbrief (punt 8).

14. Ontwikkelen naar werk

In alle doelstellingen die u heeft geformuleerd bij Ontwikkelen naar werk staat de term 'werk' opgenomen. In het verlengde van onze opmerking bij uw voorjaarsbrief vragen wij ons af of dit reëel is (voor de gehele doelgroep, in het bijzonder op het deel waar de afstand zeer groot is). Wij verzoeken u dit nader te duiden en toe te lichten. De inzet vanaf 2025 van Drechtwerk als werkbedrijf én ontwikkelbedrijf juichen wij toe. De kennis, kunde en infrastructuur bij zowel Drechtwerk als SDD kunnen elkaar versterken en betekenisvol zijn. Een eerste opbrengst hiervan presenteert u in uw voorjaarsbrief 2024; Een verrijking van het instrumentarium in de opgave Ontwikkelen naar werk, o.a.

maatregelen als werkfitprogramma en parttime werken. Hetgeen in 2024 (voorjaarsbrief) en 2025 (begroting) naar verwachting leidt tot uitstroom en een regionale kostenbesparing. Wij verzoeken u in uw jaarverantwoordingen in te gaan op de feitelijke realisatie van de gestelde uitstroombdoelen bij de geformuleerde maatregelen.

Reactie

Zie reactie bij de voorjaarsbrief. Wij monitoren de realisatie van de extra inspanningen en houden u uiteraard op de hoogte van de realisatie.

15. Zorgen voor ondersteuning

Het Rijk heeft de gemeenten al bij de meicirculaire 2022 gekort op de algemene uitkering in verband met in te voeren preventieve maatregelen die de Wmo-kosten moeten laten dalen. Dit betreft valpreventie en vanaf 2026 - voor de verwachte herintrede van de inkomensafhankelijke bijdragen - voor huishoudelijke ondersteuning. De verwachting is dat de korting van het Rijk hoger uitvalt dan de werkelijke besparingen die we kunnen realiseren vanwege de relatief lage sociaal economische status van onze inwoners. De besparing zal afhangen van het aantal mensen met hoge inkomens dat nu gebruik maakt van Wmo-voorzieningen tegen een laag abonnementstarief en de prijselasticiteit die hier wordt verondersteld. De valpreventie activiteiten worden inmiddels vanuit Dordrecht ingezet en zouden ook tot een daling van het aantal aanvragen Wmo moeten leiden. Wij vragen u de lagere lasten die dit met zich meebrengt in uw begroting te verwerken. Hierdoor komen de uitgaven en inkomsten van de gemeenten (algemene uitkering) (meer) in evenwicht en voorkomen wij problemen met onze toezichthouder. Ten aanzien van de aanbesteding huishoudelijke ondersteuning (open house en niet langer resultaatgericht financieren) die voor 2025 en verder in voorbereiding is willen we u vragen de kosten zoveel mogelijk te beheersen. Tot slot willen we met u zoeken naar meer maatregelen die de oplopende Wmo-kosten kunnen drukken. Wij zien in andere gemeenten goede resultaten met het gebiedsgericht aanbesteden en gaan graag met u in gesprek over de mogelijkheden.

Reactie

Ten aanzien van valpreventie is het op dit moment zeer moeilijk in te schatten welke voordelen deze investering met zich meebrengt. Omdat wij al de effecten van herstelgerichte ondersteuning hebben verwerkt in onze prognoses, achten wij het risico om ook een effect voor valpreventie in te calculeren te voor nu te groot om hierop de begroting al aan te passen. Wij monitoren dit echter wel, waardoor u het eventuele effect kunt terugzien in de realisatie. Mocht blijken dat minder gebruik wordt gemaakt van de maatwerkvoorzieningen in de Wmo dan geprognoseerd, dan ziet u dit terug en kunt u middelen terugverwachten via de reguliere P&C cyclus. Mocht de afwijking al zodanig zijn begin 2025, dan kan ook gekozen worden om dit mee te nemen in de voorjaarsbrief 2025 of eventueel een aparte begrotingswijziging door te voeren gedurende het jaar.

Daarnaast werken we natuurlijk graag met u samen verder aan vernieuwing van de uitvoering van de Wmo met als doel de kosten te dempen en de uitvoerbaarheid te waarborgen. Voor wat betreft het gebiedsgericht werken, wordt op dit moment door gemeenten, met de GR Sociaal en DG&J reeds aan een uitwerkingsopdracht gewerkt in het kader van het ombuigingstraject.

Afsluitend

16. Inzet ambtelijke organisatie

In tegenstelling tot de programmakosten is de toelichting op de inzet van het personeel beperkt. Wij vragen u in uw P&C-documenten hier dieper op in te gaan (bijvoorbeeld door de verplichte BBV-indicatoren gemeenten te gebruiken) en de omvang van het ambtelijk apparaat te benchmarken en de bevindingen met ons te delen. Wij verzoeken u ook bij de bestuursopdracht ombuigingen mogelijkheden om de overhead te verlagen mee te nemen en aan te geven welke impact dat heeft op de dienstverlening.

Reactie

Ook wij zijn constant op zoek naar mogelijkheden om de kosten van de GR Sociaal beheersbaar te houden in het belang van de betaalbaarheid van het sociaal domein. Op dit moment wordt ingezet op de volgende acties ten aanzien van de kosten voor het apparaat:

- In de Drechtsteden kennen we de basisafsprake dat de apparaatskosten meebewegen met het bestand. In het kader van de financiële uitdagingen bij gemeenten is deze koppeling in 2024 en 2025 losgelaten.
- In de uitgangspuntennotitie voor de begroting van 2025 (nog voor de opdracht om te komen tot bezuinigen) heeft de GR Sociaal geanticipeerd op de krapte in het sociaal domein. Er is gezocht naar besparingen en dit heeft voor 2025 al geleid tot lagere kosten van totaal 6,1 miljoen en meerjarig oplopen tot 12,4 miljoen in 2028. Deze middelen vinden wij onder andere door processen anders in te richten. Dit heeft ook effect op het apparaat.
- Het apparaat van de GR Sociaal is gebaseerd op de taak die zij uitvoert. Gemeenten kunnen keuzes maken in het beleid, die ook de uitvoering kunnen beïnvloeden. U heeft daarmee ook inhoudelijke knoppen, die u bij de herijking al gepresenteerd heeft gekregen, die mede de omvang van de uitvoering kunnen beïnvloeden. De spelregels in de regeling GR Sociaal kunnen daarbij van belang zijn.
- Om te bouwen aan een toekomstbestendig sociaal domein werken we binnen de GR Sociaal aan het versimpelen van onze uitvoeringsprocessen en de zoektocht naar het benutten van digitalisering en nieuwe ICT applicaties. Dit is mede mogelijk door de organisatieverandering die in 2023 is uitgevoerd. Bij de uitvoering van de energietoeslag 2023 hebben we bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van robotisering van uitvoeringsprocessen, wat een aanzienlijke kostenbesparing heeft opgeleverd. We bekijken momenteel hoe we dit succes ook op andere processen kunnen toepassen.
- Uit de laatste formatiebenchmark die is uitgevoerd in 2019 bleek dat de GR Sociale Dienst Drechtsteden een efficiënte organisatie is ten opzichte van andere Sociale Diensten. Momenteel wordt deze benchmark opnieuw uitgevoerd. We verwachten de uitkomst te kunnen delen in september 2024.
- Wij zullen uw advies om de verplichte BBV indicatoren gemeenten te gebruiken nader onderzoeken en beoordelen of dit voor de GR mogelijk is.

Wij zijn er verder van overtuigd dat er fundamentele keuzes in het sociaal domein nodig zijn om de kosten te beheersen en onze taken uitvoerbaar te houden. Samen met gemeenten en DG&J zoeken we dan ook naar andere aanpassingen die leiden tot een toekomstbestendig sociaal domein.

17. Fraudebestrijding

Uit ervaringen elders blijkt, dat er met een zekere regelmaat sprake is van fraude in het zorgdomein. Landelijk is er inmiddels een Proeftuin Aanpak Zorgfraude, waarin gemeenten ervaringen en expertise delen. Onder meer door een betere screening van zorgaanbieders worden malafide ondernemers opgespoord en aangepakt. Een aanpak waarbij uit ervaringen elders blijkt dat de (voor)investering in deze aanpak zichzelf ruimschoots terugverdient. Graag vernemen wij van u welke (extra) acties u op dit gebied onderneemt en een indicatie van de verwachte netto-besparing op de - onterecht ingediende en vergoede - zorgkosten.

Reactie

Toezicht is onderverdeeld in toezicht op kwaliteit en toezicht op rechtmatigheid. Het toezicht op kwaliteit wordt uitgevoerd door de GR Dienst Gezondheid & Jeugd, onderdeel GGD. Het toezicht op rechtmatigheid wordt uitgevoerd door de GR Sociaal, onderdeel Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). Met regelmaat trekken de toezichthouders kwaliteit en rechtmatigheid gezamenlijk op in onderzoeken. De GR Sociaal screent nieuwe zorgaanbieders en is aangesloten bij het landelijke IKZ (informatieknooppunt zorgfraude) waarin we met veel landelijke partijen samenwerken in de aanpak van zorgfraude. Daarnaast hebben we sterk en actief ingericht contractmanagement dat stuurt op kwaliteit, doelmatigheid, effectiviteit, betaalbaarheid en ook op rechtmatigheid. Consulenten hebben hierin ook een signalerende rol. Ook worden landelijke maatregelen genomen om de fraude in de zorg tegen te gaan. Die ontwikkelingen volgen wij op de voet en passen deze in zodra dit kan. Verder versterken we de samenwerking op toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid omdat in de praktijk en uit landelijke onderzoeken blijkt dat er vaak een samenloop is van gebrekkige kwaliteit en financiële onrechtmatigheden. Door deze versterking kan het toezicht nog effectiever worden ingezet.

Verwachting dat we hierdoor de kosten Wmo verder drukken ligt niet zozeer in lijn der verwachting. Van zorgfraude is pas sprake wanneer zorgaanbieders moedwillig misbruik maken van zorggelden met zelfverrijking als doel. In de praktijk zijn wij dat tot op heden niet tegengekomen. Wel constateren wij met enige regelmaat administratieve fouten die leiden tot onrechtmatige declaraties. Daarbij is er

dus geen sprake van opzet. De administratieve fouten worden altijd met terugwerkende kracht gecorrigeerd.

Zienswijze gemeente Zwijndrecht (definitief)

Algemeen

1. Waardering programmaopbouw en ondersteuning inwoners

Zoals beschreven in de aanbiedingsbrief zien wij dat sprake is van een andere, overzichtelijkere programmaopbouw langs de lijnen van een aantal maatschappelijke opgaven. Wij spreken onze waardering uit voor deze verandering. Het vergroot de leesbaarheid van de begroting en de transparantie in de activiteiten van de GR Sociaal. Hiernaast danken wij de GR Sociaal voor de inspanningen die zij verricht om onze inwoners waar nodig te ondersteunen.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

2. De betaalbaarheid van het beleid is nog verder onder druk komen te staan

In onze vorige zienswijze behorend bij de concept begroting 2024 hebben wij aangegeven dat onze begroting zwaar onder druk staat. Wij moeten op basis van de financiële ontwikkelingen voor onze gemeente, de voorjaarsbrief 2024 en de begroting 2025 helaas constateren dat het financiële perspectief verder is verslechterd. Wij uiten hierover onze ernstige zorgen en dringen bij u op aan hier in de lopende begroting en de begroting 2025 maatregelen te nemen om dit financiële perspectief om te buigen. Uit uw aanbiedingsbrief maken wij op dat u hierop inspanningen verricht. Onder andere verwijst u naar maatregelen in de uitgangspuntennotitie 2025, die verwerkt zijn in de financiële stukken. Wij vinden het belangrijk om de uitwerking van deze maatregelen te monitoren. Wij roepen u op deze maatregelen nauwgezet te monitoren en hierover proactief te rapporteren in alle volgende P&C-documenten. Echter, er is meer nodig. Wij roepen u daarom op tot een voortvarende realisatie van de door het AB vastgestelde bestuurlijke opdracht toekomstbestendig Sociaal Domein. Wij verwachten zo spoedig mogelijk doch uiterlijk bij uw najaarsbrief 2024 voorstellen van u te ontvangen.

Reactie

Wij delen uw zorg over de betaalbaarheid van het sociaal domein. Denk hierbij niet alleen aan de kosten, maar ook aan de uitvoerbaarheid. Dit is dan ook de reden dat wij in 2024 al een aantal maatregelen hebben aangekondigd en verwerkt in de uitgangspuntennotitie én de begroting 2025.

Jaar	Demping
2024	€ 2,6 mln.
2025	€ 6,1 mln.
2026	€ 8,1 mln.
2027	€ 10,2 mln.
2028	€ 12,4 mln.

Uiteraard rapporteren we over de effecten hiervan in de reguliere P&C documenten. Daarnaast werken we in de bestuursopdracht 'Toekomstbestendig sociaal domein' samen met de gemeenten en de Dienst Gezondheid & Jeugd aan voorstellen die nog een stap verder kunnen gaan.

3. Wij verzoeken u dringend de gevraagde sturingsinformatie alsnog te presenteren

Wij hebben de afgelopen zienswijzen meerdere malen om gemeente specifieke sturingsinformatie gevraagd. De bijdrage van gemeente Zwijndrecht in de begroting van de GRS is voor 2025 geraamd op meer dan € 50 miljoen. Vanuit onze controlerende taak als gemeenteraad willen wij weten wat u voor dat bedrag heeft gedaan. Dit moet wat ons betreft in de vorm van een gemeentelijke inhoudelijke jaarverantwoording waaruit wij als raad kunnen opmaken wat op elk programma voor onze inwoners is gedaan; in activiteiten, inzet et cetera, niet alleen in financiële zin. Dit als eerste stap zodat ook wij vanuit ons budgetrecht verantwoording over deze uitgaven kunnen afleggen. Een vervolgstap is dan wat deze activiteiten en inzet hebben opgeleverd. Pas dan kunnen wij een oordeel vormen over wat u heeft gedaan en geeft ons de mogelijkheid indien nodig hierop te sturen. Bij besluitvorming over en

realisatie van maatregelen uit de uitgangspuntennotitie en de bestuurlijke opdracht is deze informatie cruciaal om noodzakelijke en verantwoorde keuzes te kunnen maken.

Reactie

Voor het eerst dit jaar is bij de jaarstukken 2023, de uitgangspuntennotitie 2025, de begroting 2025 en de voorjaarsbrief 2024 een tabellenboek toegevoegd waarin deze cijfers per gemeente zijn gespecificeerd.

Het doel is om in 2025 meer gemeentegerichte gegevens te kunnen leveren. Het gaat om het samenbrengen van financiële informatie en bestandsinformatie in een digitaal dashboard. Door het regionale programma 'ICT beweegt' hebben we dit eerder nog niet kunnen realiseren. Het doel blijft om in 2025 wel aan uw wens te voldoen. Dit is daarom ook als 1 van de doelen in de begroting 2025 bij Bedrijfsvoering gepresenteerd. De snelheid en voortgang hiervan wordt en blijft echter beïnvloed door het regionale programma "ICT beweegt".

Wij overbruggen deze tijd door 2 keer per jaar een gemeentegerichte rapportage op ambtelijk niveau te presenteren en te bespreken. Ook is er een dashboard op gemeenteniveau beschikbaar van de bestandsontwikkelingscijfers. Ambtenaren van de gemeente hebben toegang tot dit dashboard en in overleg met de gemeenten wordt constant gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van dit dashboard.

Daarnaast komen wij graag bij uw raad op bezoek om een toelichting te geven op alles wat de GR Sociaal voor u doet en kan doen en om detailcijfers over uw gemeente te presenteren. Tijdens dit gesprek kunnen we dan ook uw bovenstaande verzoek verder met u uitwerken en concretiseren.

Bestaanszekerheid versterken

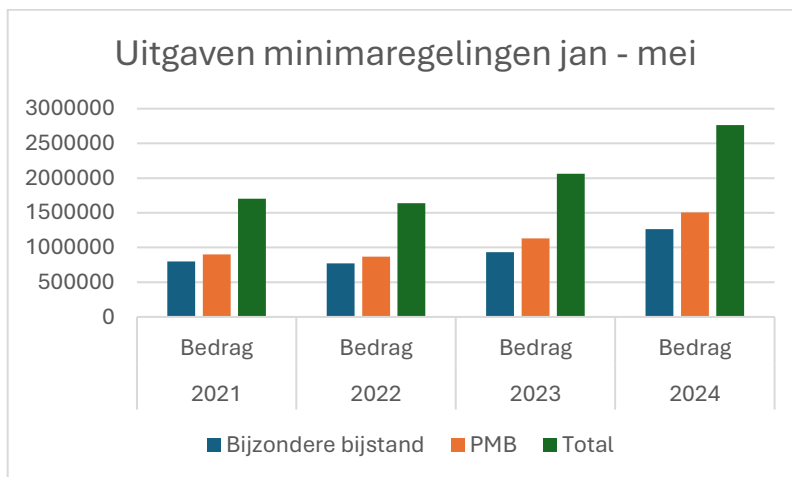
4. Minimabeleid

Het jaar 2023 is het eerste jaar waarin uitvoering is gegeven aan het herijkte minimabeleid. Om beter te kunnen duiden welk effect het herijkte minimabeleid heeft verzoeken wij in het vervolg informatie te geven over de aantallen toegekende minimaregelingen in relatie tot de (potentiële) doelgroep, het bereik. Daarbij krijgen we ook graag inzicht in het aantal toegekende minimaregelingen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Reactie

Wij bieden dergelijke informatie (o.a. het aantal toegekende regelingen t.o.v. vorig jaar) inmiddels in de ambtelijke rapportages en het gemeentelijk dashboard. Uw verzoek om meer inzicht in het bereik te geven, door deze af te zetten tegen de gehele doelgroep, zullen wij meenemen in de doorontwikkeling van dit dashboard. Overigens geven wij u in overweging om mee te gaan doen aan de armoedescan die het CBS maakt. Deze geeft namelijk exact inzicht in het bereik van de minimaregelingen, waar uw vraag feitelijk over gaat.

Hieronder treft u tevens extra over de ontwikkeling van het gebruik van minimavoorzieningen op Drechtstedenniveau. U kunt hierover in het gemeentedashboard meer informatie op gemeenteniveau vinden.

5. Energietoeslag

Door de invoering van de vermogenstoets hebben minder inwoners de energietoeslag ontvangen. In de jaarstukken p.22 staat beschreven dat we met de jaarstukken 2024 inzicht krijgen in het resterende budget energietoeslag. Omdat de energietoeslag 2023 tot 1 april 2024 aan te vragen was, ontvangen wij dit inzicht graag eerder. Hetzelfde geldt voor de terugbetaling van het resterende budget.

Reactie

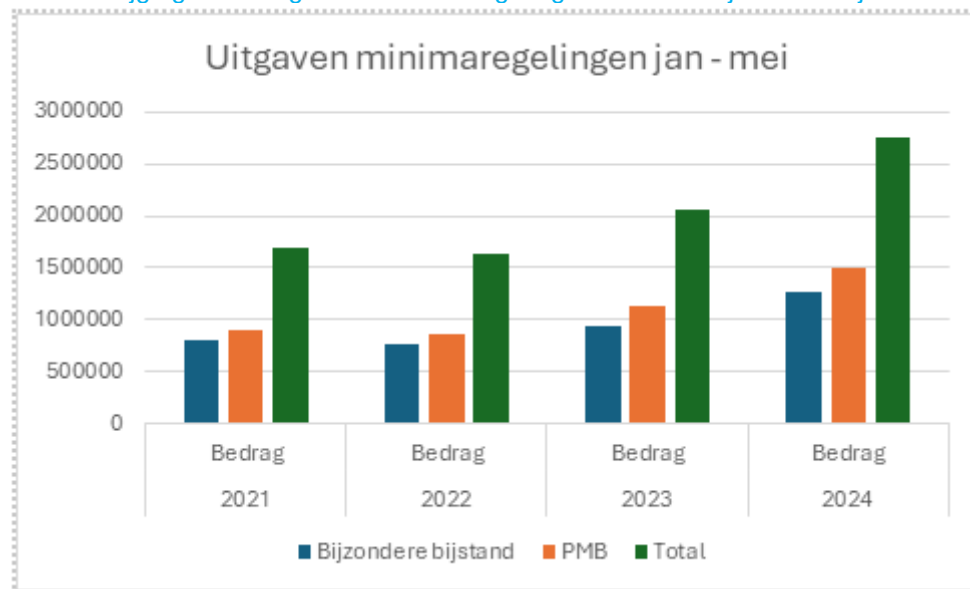
Wij bieden u hierover zo spoedig mogelijk inzicht. Op basis van de vragen van alle gemeenten in deze zienswijze hebben wij besloten om al gedurende dit jaar tot financiële afwikkeling over te gaan (in plaats van bij de jaarrekening). We verwachten dit in september te kunnen doen.

6. Raming minimabeleid begroting 2024 en 2025

In de voorjaarsbrief en begroting 2025 bent u uitgegaan van een stijging van de uitgaven voor minimabeleid. Wij onderkennen dat het gebruik van minimabeleid is gegroeid door beleidsinterventies. Tegelijkertijd zien we in de jaarrekening 2022 en in de jaarrekening 2023 een onderbesteding op het minimabeleid. We zien daarom vooralsnog geen aanleiding de raming in zowel de begroting 2024 als in de begroting 2025 aan te passen.

Reactie

De realisatiecijfers van de jaarrekening 2023 en de uitgangspuntennotitie zijn de basis voor het opstellen van de voorjaarsbrief. Indien er sprake is van onderbesteding is hier dus ook rekening mee gehouden bij het opstellen van de begroting. Daarnaast werd de onderbesteding in 2022 en 2023 voornamelijk veroorzaakt door een lager gebruik van het SMS-Kinderfonds. Deze taak is per 2024 verplaatst naar gemeenten. Sinds 2023 is ingezet op het vergroten van het gebruik van minimaregelingen met als doel de bestaanszekerheid van inwoners te versterken. Om het niet-gebruik van bestaande regelingen tegen te gaan, zijn we in het vierde kwartaal van 2023 gestart met de zogenaamde bestaanszekerheidschecks. In 2024 zijn hiervan al de eerste resultaten zichtbaar en zien we een stijging van het gebruik van de regelingen PMB en Bijzondere bijstand.

Wij zullen gelet op uw verzoek en de hierboven geschetste actuele situatie het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal verzoeken om hierover een besluit te nemen.

Ontwikkelen naar werk

7. Inzicht inzet ontwikkelen inwoners al dan niet naar werk en effect hiervan

Voor wat betreft ontwikkelen naar werk heeft u de outputgegevens inzichtelijk gemaakt (de cijfers over de in- en uitstroom van de bijstand). Echter, informatie ontbreekt over welke inzet de SDD heeft gepleegd om inwoners, al dan niet richting werk, te ontwikkelen en welk effect dat heeft gehad. Wij

vragen u hier alsnog informatie over te verstrekken en deze informatie in de toekomst standaard op te nemen in de jaarrekening.

Reactie

De activiteiten in het kader van ontwikkelen naar werk zijn velerlei en niet alleen gericht op het ontwikkelen en bemiddelen naar werk, maar ook op het behouden van werk. Ook werkgeversdienstverlening, mobiliteitscentrum Kickstart en het schakelen met een breed netwerk van partners hoort hierbij. Hierbij is specifieke aandacht voor jongeren en statushouders. Tevens wordt gewerkt aan een sterk netwerk van ontwikkelingsmogelijkheden waarbij de kracht van Drechtwerk en werkgevers zoveel mogelijk moet worden benut. De herijking van re-integratie en participatiebeleid is ook nodig om de focus te versterken en aan te passen aan de veranderende doelgroep in de Participatiewet. De effectiviteit van verbreding van de huidige interventies wordt onderzocht en er wordt ingezet op nieuwe initiatieven om te onderzoeken of deze kunnen landen in de herijking. We sluiten uiteraard aan bij de overige ontwikkeling op het gebied van re-integratie zoals de opdracht aan de arbeidsmarktregio's om regionale werkcentra op te richten en om transformatieplannen voor sociale ontwikkelbedrijven te maken.

Wij delen echter uw mening dat de informatie concreter en scherper kan. Daarom wordt in de begroting 2025 dan ook een nieuwe structuur neergezet, met hernieuwde doelen en indicatoren. In de jaarrekening 2025 wordt uiteraard op die doelen en indicatoren gerapporteerd. De jaarrekening 2024 is nog gebaseerd op de begroting 2024 die deze structuur nog niet kent. We zullen in de jaarrekening 2024 al wel toewerken naar de nieuwe doelen en indicatoren qua verantwoording.

Iedereen krijgt de kans om weer mee te doen en zich te ontwikkelen. Hierbij speelt ook ontwikkeling naar en tussen een participatieplek, vrijwilligerswerk of een vorm van dagbesteding een duidelijke rol. We erkennen dat de doelgroepen statushouders, jongeren en inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt extra aandacht vragen en prioriteit krijgen binnen de vernieuwde aanpak.

Binnen de doorontwikkeling van het re-integratie en participatiebeleid spelen ook de volgende ontwikkelingen een rol:

- Mogelijke maatregelen voor beleidskeuzes en efficiënter werken in de opgave Ontwikkelen naar Werk (dat is breder dan ten aanzien van alleen de Participatiewet) worden in 2024 ook meegenomen in de bestuurlijke opdracht toekomstbestendig sociaal domein.
- Ook worden actuele uitdagingen binnen de opgave Ontwikkelen naar Werk opgepakt binnen het lopend proces tot inbedding van Drechtwerk binnen de GR Sociaal, waarbij samen met lokale werkgevers en gemeenten wordt opgetrokken om de kansen op uitstroom naar betaalde arbeid dan wel maatschappelijke participatie te optimaliseren.

8. *Zorgen over uitvoering samenvoeging Drechtwerk en SDD i.r.t. lokale activiteiten participatieplekken*

Verder hebben wij zorgen over de uitvoering van de samenvoeging Drechtwerk en SDD in relatie tot lokale activiteiten van participatieplekken. De zorg is dat deze onvoldoende aanvullend zijn op elkaar. Wij verzoeken u dan ook inzicht in de activiteiten als gevolg van de samenvoeging van Drechtwerk en de SDD te geven. Het is van belang dat die activiteiten complementair zijn aan de activiteiten van leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt (als matchingsunit en leerwerkbedrijf) en de andere leerwerkbedrijven in onze gemeente.

Reactie

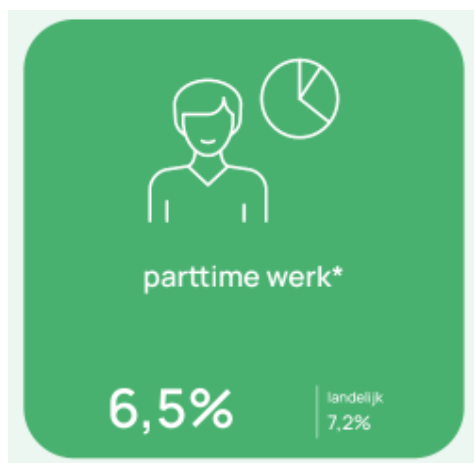
In ons contact met de participatiebedrijven voelen wij de behoefte en ook de noodzaak om meer met elkaar samen te werken. Lokaal aansluiten is een absolute doelstelling voor de GR Sociaal. Samenwerken met deze bedrijven biedt een kans om lokaal aanwezig te zijn en tegelijkertijd meer kansen te creëren door het delen van de personele en ontwikkeltaken. In de komende tijd wordt de samenwerking met dit type bedrijven verder doorontwikkeld, waarbij complementariteit centraal staat.

9. *Nulmeting prestaties GRS*

In uw begroting wordt gesproken over prestaties die de GRS gaat leveren. Bijvoorbeeld een stijging van het aantal inwoners dat parttime werkt met 10%. Er staat echter geen nulmeting benoemd. Om te bepalen of de prestatie geleverd is, is het wenselijk dat ook het startpunt benoemd wordt. Wij vragen u dan ook een nulmeting uit te voeren voor dit onderdeel.

Reactie

De doelen en indicatoren zijn opgenomen in de begroting 2025. De nulmeting zal dan ook gebaseerd zijn op de resultaten van 2024, en in sommige gevallen 2023. We zullen bij het rapporteren over de realisatie op deze hernieuwde doel en indicatoren de nulmeting de eerste keer opnemen. Overigens werkt op dit moment 6,5% van het Drechtstedelijke bijstandbestand parttime (Bron Benchmark Werk en inkomen van Divosa/BMC).

Zorg voor ondersteuning

10. Informatie over aantallen gebruik Wmo i.r.t. (potentiële) doelgroep

De verwachting is dat de potentiële doelgroep Wmo toeneemt. Wij vragen u om in het vervolg voor alle voorzieningen in de Wmo informatie te geven over de aantallen gebruik Wmo in relatie tot de (potentiële) doelgroep. Op die manier kunnen we het effect van het in 2023 herijkte Wmo beleid duiden en krijgen we inzicht in hoeverre de stijging/ daling van het gebruik in verhouding is met de stijging van de potentiële doelgroep.

Reactie

Op dit moment is de (uitgebreide) informatie over aantallen per voorziening al beschikbaar in de gemeentedashboards. De informatie in relatie tot de potentiële doelgroep zal per voorziening verschillen. Zo kent de ondersteuning "Individuele begeleiding" een andere potentiële doelgroep dan een voorziening als een rolstoel of een scootmobiel. Graag onderzoeken wij samen met gemeenten hoe we aan uw wens kunnen voldoen en hoe wij de potentiële doelgroep zouden kunnen duiden. Als dit helder is, kunnen we daarna kijken hoe dit toe te voegen aan de informatie.

11. Demping aanvullende kosten zorgaanbieders

We begrijpen dat de kostenstijgingen voor een groot deel veroorzaakt worden door een forse stijging van de prijzen en recente cao-ontwikkelingen. Lokaal hebben we ook te maken met organisaties met sterk stijgende loonkosten door cao-afspraken, waar de gemeentelijke indexatie onvoldoende mee in de pas loopt. Hierover voeren wij met partners kritisch het gesprek om de kosten betaalbaar te houden. Wij verwachten dat u vanuit contractmanagement ook kritisch het gesprek voert met zorgpartners om aanvullende kosten zo veel mogelijk te dempen.

Reactie

Dit is een belangrijk onderdeel van het contractmanagement bij de GR Sociaal en nemen we uiteraard mee. Tegelijkertijd hebben we ook met een aantal landelijke ontwikkelingen te maken, die eveneens van invloed zijn op deze afspraken. Een voorbeeld hiervan is de algemene maatregel van bestuur over reële prijzen. Daarin worden de kostprijs-elementen voor het bepalen van het tarief voorgeschreven. De rechter kan hier ook op toetsen als de aanbieder hier een zaak over aanspant. Dat betekent dat wij in het gesprek met zorgaanbieders zoveel mogelijk sturen op reële en tegelijk scherpe tarieven. Echter, onze invloed op de tarieven is beperkt en staat onder een wettelijk regime en in het uiterste geval zelfs onder rechterlijke toetsing.

12. Monitoring maatregelen

Het is positief dat u maatregelen inzet om de kostenstijging op de voorzieningen van de Wmo te dempen. Zo is gestart met Powerful Ageing (herstelgerichte ondersteuning) (verwachte besparing in 2024 € 294.000) en beweging Wmo naar de voorkant (verwachte besparing in 2024 € 174.000). In totaal zou dit een verwachte besparing van 0,5 miljoen (€ 468.000) op maatwerkvoorzieningen opleveren. Wij verzoeken u inzichtelijk te maken wat de verwachte besparing is per gemeente op maatwerkvoorziening Wmo. Met daarbij de kritische noot dat de term 'besparing' onterecht is. De daadwerkelijke besparing voor gemeenten is lager, omdat de kosten betreffende 'beweging Wmo naar de voorkant' (en verschuiving maatwerk- naar algemene voorzieningen) voor rekening van de gemeenten blijven. Het perspectief dat u schetst in de begroting vraagt om de al ingezette maatregelen nauw te monitoren.

Reactie

Wij delen uw mening dat de beweging 'Wmo naar de voorkant' een verschuiving van kosten oplevert en voor gemeenten niet direct een besparing oplevert, hoewel naar verwachting de kosten van algemene voorzieningen goedkoper zijn dan maatwerkvoorzieningen. Bovendien is de verschuiving naar de voorkant niet altijd naar betaalde ondersteuning, maar kan dit ook worden gezien als ondersteuning vanuit de samenleving en vrijwilligersnetwerken. Het is dan ook van belang dat we samen de maatschappelijke kosten en baten blijven afwegen. Wij trekken daarin graag met u op. Uiteraard monitoren wij de resultaten, die ambtelijk voor u gemeente ook in het gemeentedashboard te volgen is. Immers de beweging moet ervoor zorgen dat het aantal inwoners dat gebruik maakt van een maatwerkvoorziening op zijn minst minder hard stijgt, maar idealiter stabiliseert of zelfs daalt.

13. Aanvullende maatregelen

In de komende periode werkt het Rijk de inkomensafhankelijke bijdrage voor huishoudelijke hulp verder uit. Aangezien in Zwijndrecht relatief veel inwoners zijn met een relatief lage sociaal economische status, houden wij rekening mee dat de werkelijke besparingen niet toereikend zijn om onze lokale begroting beheersbaar te houden. Daarnaast is Zwijndrecht de snelst vergrijzende gemeente in de regio. Deze combinatie maakt dat we de komende jaren rekening moeten houden met een toenemende vraag en hogere kosten. Dit maakt het nogmaals cruciaal dat we nauw blijven samenwerken en aanvullende maatregelen realiseren om de Wmo betaalbaar te houden.

Reactie

Wij delen uw zorgen en verwachten dat het dempend effect van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (ivb) in alle gemeenten minimaal zal zijn. Dit is vanuit de GR Sociaal ook aangegeven in de landelijke werkgroepen en de contacten met het ministerie en opgenomen in onze reactie op de internetconsultatie. We zien de grote urgentie om samen te werken om de kosten te beheersen en noodzakelijke ondersteuning ook in de toekomst te kunnen blijven bieden aan de meest kwetsbare inwoners. We gaan graag in gesprek over uw ideeën hierbij.

Meerjarenbegroting 2025-2028

14. Bandbreedte vaststellen op de verwachte kosten minus maatregelen (lijn 100%)

Omdat met name de (dubbele) vergrijzing leidt tot blijvend toenemende vraag en dit leidt tot problemen met betaalbaarheid (beschikbare financiële middelen gemeenten) en uitvoerbaarheid (beschikbaar personeel op de arbeidsmarkt) heeft u maatregelen opgenomen om de kostenontwikkeling te drukken. Wij zijn tevreden dat u pro-actief handelt op dit vraagstuk. Omdat zowel de autonome groei als het succes op inzet van de maatregelen met onzekerheden omgeven is geeft u in uw begroting een bandbreedte van 2% cumulatief per jaar aan (hoe verder in de tijd hoe groter de onzekerheid). Dit geeft goed het financiële risico aan de kant van de gemeenten weer. Wij verzoeken u de bandbreedte te blijven presenteren, maar de meerjarenbegroting vast te stellen op de lijn die verwachte kosten minus voorgestelde maatregelen weergeeft en niet zoals u nu voorstelt de lijn van -2% ten opzichte van de lijn inclusief maatregelen. Dit is te optimistisch, omdat u zowel de maatregelen als een (ongefundeerde) aftrek van 2% tot 6% opneemt. Dit geeft ons inziens een reëler beeld in de komende jaren. Verder vragen wij u de onderbouwing van voorgestelde maatregelen nader uit te werken en af te stemmen met de lokale ombuigingen ter voorkoming van dubbeltellingen en de implementatie ervan goed te beleggen in uw organisatie en hierop te monitoren en te rapporteren.

Reactie

In de eerste begroting van de GR Sociaal (in 2023) is in overleg met de gemeenten gekozen voor het hanteren van de bandbreedte. Deze lijn is door het Algemeen Bestuur als uitgangspunt in de Uitgangspuntennotitie benoemd. De Uitgangspuntennotitie wordt gebruikt als het fundament voor het opstellen van de Begroting. Zo is dit afgesproken in het Financieel Kader Sociale Dienst. Door consequent de Begroting op te bouwen aan de hand van de Uitgangspuntennotitie ontstaat een consistente wijze van presenteren. De bandbreedte biedt gemeenten de keuze om af te wijken binnen de bandbreedte, maar daarvoor wel zelf het risico te dragen.

Afsluitend

15. Hoogte kosten bedrijfsvoering GR Sociaal

Wij hebben zorgen over de hoogte van de kosten voor de bedrijfsvoering van de GR Sociaal. Anders dan de toelichting op de programmakosten is de toelichting op de inzet van het personeel beperkt. Graag ontvangen wij meer informatie over het aantal begrote FTE's uitgesplitst naar (de wijze van toerekening naar) de drie verschillende opgaves en naar gemeenten. Ook zijn wij benieuwd naar het begrote en gerealiseerde ziekteverzuim als ook de inzet van het ingehuurd versus eigen personeel (flexibele schil). Het aandeel apparaatskosten overhead in relatie tot directe apparaatskosten op de overige taakvelden lijkt hoger dan bij andere organisaties.

Wij vragen u:

- De omvang van het ambtelijk apparaat te benchmarken en de bevindingen met ons te delen;
- Bij de bestuursopdracht ombuigingen expliciet mee te nemen welke mogelijkheden er zijn om de overhead te verlagen en aan te geven welke impact dat heeft op de dienstverlening;
- In de P&C cyclus van de GR sociaal de verplichte kengetallen op te nemen, zoals die ook voor gemeenten gelden en daarmee inzicht te geven in formatie, inhuur en overhead (op hoofdlijnen).

Reactie

Ook wij zijn constant op zoek naar mogelijkheden om de kosten van de GR Sociaal beheersbaar te houden in het belang van de betaalbaarheid van het sociaal domein. Op dit moment wordt ingezet op de volgende acties ten aanzien van de kosten voor het apparaat:

- In de Drechtsteden kennen we de basisafspraken dat de apparaatskosten meebewegen met het bestand. In het kader van de financiële uitdagingen bij gemeenten is deze koppeling in 2024 en 2025 losgelaten.
- In de uitgangspuntennotitie voor de begroting van 2025 (nog voor de opdracht om te komen tot bezuinigen) heeft de GR Sociaal geanticipeerd op de krapte in het sociaal domein. MT
- Het apparaat van de GR Sociaal is gebaseerd op de taak die zij uitvoert. Gemeenten kunnen keuzes maken in het beleid, die ook de uitvoering kunnen beïnvloeden. U heeft daarmee ook inhoudelijke knoppen, die u bij de herijking al gepresenteerd heeft gekregen, die mede de omvang van de uitvoering kunnen beïnvloeden. De spelregels in de regeling GR Sociaal kunnen daarbij van belang zijn. Om te bouwen aan een toekomstbestendig sociaal domein werken we binnen de GR Sociaal aan het proces Herontwerp en de zoektocht naar het benutten van de kansen van ICT. Dit is mede mogelijk door de organisatieverandering die in 2023 is uitgevoerd. Bij de uitvoering van de energietoeslag 2023 hebben we bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van Robotisering, wat een aanzienlijke kostenbesparing heeft opgeleverd. We bekijken momenteel hoe we dit succes ook op andere processen kunnen toepassen.
- Uit de laatste formatiebenchmark die is uitgevoerd in 2019 bleek dat de GR Sociale Dienst Drechtsteden een efficiënte organisatie is ten opzichte van andere Sociale Diensten. Momenteel wordt deze benchmark opnieuw uitgevoerd. We verwachten de uitkomst te kunnen delen in september 2024.
- Wij zullen uw advies om de verplichte BBV indicatoren gemeenten te gebruiken nader onderzoeken en beoordelen of dit voor de GR mogelijk is.

Wij zijn er verder van overtuigd dat er fundamentele keuzes in het sociaal domein nodig zijn om de kosten te beheersen en onze taken uitvoerbaar te houden. Samen met gemeenten en DG&J zoeken we dan ook naar andere aanpassingen die leiden tot een toekomstbestendig sociaal domein.

Zienswijze gemeente Papendrecht (definitief)

Algemeen

1. Waardering voor stukken en inspanning voor inwoners

Allereerst starten wij met een compliment. Er is duidelijk een slag gemaakt in het helder opstellen van de stukken. Het werken met duidelijke doelen per opgave draagt bij aan de inzichtelijkheid. Ook is de toevoeging van indicatoren een welkome toevoeging. Zo wordt het op termijn mogelijk de resultaten en effecten van beleid en uitvoering beter te volgen.

Ook danken we graag alle medewerkers die zich wederom hebben ingespannen, om onze inwoners waar nodig ondersteuning te bieden.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

Jaarrekening GR Sociaal 2023

Graag geven wij een reactie op de Jaarstukken 2023. Allereerst zijn we blij met de aangekondigde webpagina die leidt naar het Sociaal Beeld 2023, waarop u meer inzicht biedt in de daadwerkelijke praktijk die achter de jaarstukken schuil gaat. Het maakt het papier meer "levend" en het maakt concreet, wat we doen en voor wie.

We zien bij deze jaarstukken dat 2023 negatief afgesloten wordt. De toelichting op de veelal autonome groei van kosten kunnen we volgen. U geeft in de jaarstukken aan dat uw focus in 2023 weer meer op de inhoud lag. We zien dat deze focus in 2024 en 2025 doorgetrokken wordt. Gezien de ontwikkelingen zijn we daar positief over. Nog steeds is ondersteuning van mensen op het terrein van inkomen hard nodig. Ook de groeiende vraag naar Wmo-voorzieningen en de veranderde vraag van de huidige bijstandsgerechtigden, zijn uitdagingen voor de toekomst. Zeker, in combinatie met de te verwachten minder gunstige financiële jaren die we tegemoet zien. U laat in de toegezonden stukken zien dat u hier oog voor heeft en ons daarin ondersteunt vanuit uw rol.

2. *Onderbesteding Ontwikkelen naar Werk*

We zien een onderbesteding op Ontwikkelen naar Werk. Deze onderbesteding wordt onvoldoende geduid. Juist de inzet op ontwikkeling voor deze doelgroep kan een impuls opleveren voor vraag naar personeel in onze gemeente en regio, en voor de opgave bestaanszekerheid. Graag vernemen wij waardoor deze onderbesteding tot stand kwam.

Reactie

De organisatieverandering, die in september 2023 is gerealiseerd, heeft geleid tot openstaande vacatures. Vanaf september is hard gewerkt aan het werven voor meer dan 40 openstaande vacatures in de uitvoering. Caseloads moesten worden omgezet naar gemeenten. Dit zorgt voor vertraging waardoor ook minder middelen ingezet konden worden in 2023. Gegeven de in de jaren veranderde samenstelling van het bestand werken wij nu ook aan herijking van onze instrumenten en de doelgroep hiervoor, zodat wij de beschikbare middelen effectiever in kunnen zetten.

3. *Voorstel resultaatbestemming ICT Beweegt*

U doet bij de jaarrekening het voorstel aan het AB om een bedrag van € 200.000, - vanuit het positieve resultaat op de opgave bedrijfsvoering in te zetten voor ICT Beweegt. U vraagt dit om het project in 2024 goed af te kunnen ronden. Gezien de onderbouwing en de incidentele aard van het voorstel kunnen wij dit voorstel aan het AB ondersteunen.

Reactie

Dank voor deze steun. Gelet op de recente ontwikkelingen in het regionale programma "ICT beweegt" hebben wij ervoor nu echter voor gekozen om geen bestemming van € 200.000 op te nemen. Dit levert mogelijk wel een risico op in 2024. Dit zullen wij blijven volgen en als nodig in de najaarsbrief over rapporteren.

Zienswijze op de Ontwerpbegroting 2025

4. *Monitoring en inzicht geven besparingen*

De ontwerpbegroting 2025 sluit inhoudelijk aan bij de actuele ontwikkelingen. Vorig jaar vroegen we u meer oog te hebben voor de financiële uitdagingen waarmee de gemeente komende jaren te kampen hebben. We vinden het een goede zaak dat u hieraan invulling geeft. Verschillende besparingen worden al in 2025 ingeboekt. We zijn benieuwd welke resultaten dit oplevert en of dit daadwerkelijk de

verwachte kostendemping brengt. We vragen u hierop te monitoren en via de rapportages hierin inzicht te geven.

Gezien de kostenontwikkeling in het sociaal domein en het perspectief voor onze begroting blijft dit een stevig punt van aandacht. De inzet via de Bestuursopdracht is dan ook zeer welkom om de kosten binnen het sociaal domein in balans en toekomstbestendig te krijgen.

Reactie

Wij delen uw zorg ten aanzien van de financiële uitdagingen en werken graag met u samen om te komen tot een toekomstbestendig sociaal domein. Wij zijn op verschillende manieren druk bezig om de kosten waar mogelijk te dempen en zijn er van overtuigd dat we het werk in het sociaal domein fundamenteel moeten aanpakken om de kosten te beheersen en onze taken uitvoerbaar te houden. Dit vraagt dat we samen optrekken om deze veranderingen werkelijk te bewerkstelligen. Voor wat betreft de reeds opgenomen maatregelen in 2025: deze zullen we monitoren en over rapporteren via de reguliere cyclus. We onderzoeken momenteel ook hoe we de gemeentelijke, ambtelijke informatie hierover in 2025 kunnen concretiseren, zodat dit direct vanaf begin 2025 beter gevolgd kan worden.

Zienswijze Voorjaarsbrief 2024

5. Informatie op gemeentelijk niveau

Complimenten voor de verbeterde opzet van de Voorjaarsbrief, zoals vorig jaar was aangekondigd. Het geeft meer inzicht in de verschuivingen per opgave en de onderliggende redenen daarvoor. Wel zijn wij nog steeds van mening dat de informatie op gemeentelijk niveau inzichtelijk gemaakt moet worden. Dit maakt de interpretatie van wat de informatie in de rapportage voor onze gemeente lokaal betekent, direct mogelijk. Waarmee we beter onze sturingstaak kunnen invullen. Wij vragen u daarom opnieuw, in lijn met onze eerdere zienswijzen en de verzoeken van diverse andere regiogemeenten, om de (financiële) ontwikkelingen in de rapportage op gemeenteniveau inzichtelijk te maken.

Reactie

Hierin hebben wij voorzien door middel van een tabellenboek waarmee de financiële gegevens per gemeente zijn gespecificeerd. Een dergelijk tabellenboek hebben wij ook verstrekt bij de uitgangspuntennotitie 2025, de jaarstukken 2023, en de conceptbegroting 2025.

Het doel is om in 2025 meer gemeentegerichte gegevens te kunnen leveren. Het gaat om het samenbrengen van financiële informatie en bestandsinformatie in een digitaal dashboard. Door het regionale programma 'ICT beweegt' hebben we dit eerder nog niet kunnen realiseren. Het doel blijft om in 2025 wel aan uw wens te voldoen. Dit is daarom ook als 1 van de doelen in de begroting 2025 bij Bedrijfsvoering gepresenteerd. De snelheid en voortgang hiervan wordt en blijft echter beïnvloed door het regionale programma "ICT beweegt".

Wij overbruggen deze tijd door 2 keer per jaar een gemeentegerichte rapportage op ambtelijk niveau te presenteren en te bespreken. Ook is er een dashboard op gemeenteniveau beschikbaar van de bestandsontwikkelingscijfers. Ambtenaren van de gemeente hebben toegang tot dit dashboard en in overleg met de gemeenten wordt constant gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van dit dashboard.

Daarnaast komen wij graag bij uw raad op bezoek om een toelichting te geven op alles wat de GR Sociaal voor u doet en kan doen en om detailcijfers over uw gemeente te presenteren. Tijdens dit gesprek kunnen we dan ook uw bovenstaande verzoek verder met u uitwerken en concretiseren.

6. Vervanging HRM-pakket Drechtwerk

U stelt voor een bedrag van € 250.000, - uit de bestemmingsreserve te onttrekken, ter bestemming voor vervanging van het HRM-pakket AFAS. Hiertoe was in het laatste AB Drechtwerk besloten, maar dit besluit was nog niet doorvertaald als begrotingswijziging via een besluit van het AB GR Sociaal. We stemmen hier mee in.

Tot slot

7. Samenwerking en gezamenlijke uitdagingen

De huidige krapte op de arbeidsmarkt bemoeilijkt de realisatie van onze taken en ambities. Door decentralisaties en nieuwe wetgeving is de omvang van het gemeentelijk werkpakket de afgelopen jaren fors gegroeid. Daarnaast heeft gemeente Papendrecht zelf een aantal ambities maar zijn ook de financiële vooruitzichten onzeker. Gemeentelijke samenwerking en innovaties zijn daarom

noodzakelijk om de realisatiekracht van gemeenten op peil te houden. We willen daarbij voortbouwen op de kracht van onze gemeenschappelijke regelingen.

In de aanbiedingsbrief die u meezendt met de stukken geeft u kort aan welke concrete uitdagingen er voor ons liggen op het terrein van de Wmo en Participatiewet. U stelt daarbij dat er wezenlijk iets anders nodig is, willen we de toekomst van het sociaal domein bestendig houden. We zien in de stukken de inspanningen terug die u doet om dit vanuit uw positie voor elkaar te krijgen en we waarderen deze. We herkennen ook de rol die wij daar als gemeente in te vervullen hebben. Graag zetten we de goede samenwerking met u voort, ook in deze tijd waarin de gezamenlijke uitdagingen voor de toekomst lastig zijn. We verkennen graag samen met de GR'en de regiogemeenten de kansen om onze slagkracht te vergroten.

Reactie

Het Dagelijks bestuur is blij te lezen dat we hierin gezamenlijk optrekken.

Zienswijze gemeente Hendrik-Ido-Ambacht (definitief)

Algemeen

1. Waardering voor gewijzigde programmaopbouw en inspanning voor inwoners

Zoals beschreven in de aanbiedingsbrief zien wij dat er sprake is van een andere, overzichtelijke programmaopbouw langs de lijnen van een aantal hoofdzakelijk maatschappelijk opgaven. Wij spreken onze waardering uit voor deze verandering. Het vergroot de leesbaarheid van de concept begroting 2025 en de transparantie in de activiteiten van de GR Sociaal. Hiernaast danken wij de GR Sociaal voor de inspanningen die zij verricht om onze inwoners waar nodig te ondersteunen.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

Voorjaarsbrief 2024 en Begroting 2025

In de eerste plaats danken wij u voor het opleveren van de tweede Voorjaarsbrief 2023 van de GR Sociaal. U heeft de vorig jaar gestarte werkwijze voortgezet; wij uiten hierover onze tevredenheid. In onderstaande zienswijze beschouwen wij de voorjaarsbrief 2024 en de begroting 2025 tegelijk. Wij zien dat deze documenten onderling verweven zijn omdat ontwikkelingen die zich in 2024 voordoen, doorwerken in 2025. Onze belangrijkste aandachtspunten zijn daarnaast van toepassing op beide documenten.

2. De betaalbaarheid van het beleid is nog verder onder druk komen te staan.

In onze vorige zienswijze behorend bij de begroting 2024 hebben wij een nadrukkelijk waarschuwingssignaal afgegeven over de betaalbaarheid van dit onderdeel van het sociaal domein. Destijds zagen wij een financieel negatief beeld ontstaan voor de langere termijn en wezen op het risico dat wij financiële afwegingen zouden moeten maken waardoor de ondersteuning van onze inwoners onder druk zou komen te staan. Wij constateren op basis van de voorjaarsbrief 2024 en de begroting 2025 dat het financieel negatieve perspectief sterk is verslechterd. Wij uiten hierover onze ernstige zorgen. Uit uw aanbiedingsbrief maken wij op dat u onze zorgen deelt.

Specifiek zien wij dat de kosten bij de opgaven Bestaanszekerheid Versterken, Zorgen voor Ondersteuning en Bedrijfsvoering stijgen. Hierbij begrijpen wij dat de kostenstijgingen voor een groot deel veroorzaakt worden door indexering als gevolg van de vernieuwde CAO-afspraken. Echter, wij zien in het geval van de opgave Zorgen voor Ondersteuning dat er sprake is van een stijging van de klantaantallen op basis van de trend. De lokale en regionale ontwikkelingen binnen deze opgave houden natuurlijk verband met de landelijke ontwikkelingen rondom de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo. Hierover blijft voorlopig onzekerheid bestaan zolang er op landelijk niveau nog geen nieuw kabinet is gevormd.

Ondanks dat er zoals in het geval van de Wmo landelijke ontwikkelingen spelen, is het van zeer groot belang maatregelen te nemen om het sociaal domein betaalbaar te houden. Het uitgangspunt hierbij moet zijn dat het sociaal domein toekomstbestendig wordt gemaakt. De financiële middelen vanuit het Rijk moeten toereikend zijn voor de bekostiging van dit domein.

Reactie

De kosten van het sociaal domein nemen landelijk hard toe. De beschikbare middelen zijn landelijk te laag en dat vertaalt zich ook door naar gemeenten. Naast alle activiteiten die wij in onze regio gezamenlijk inzetten om de kosten te beheersen, vraag het ook aanpassing van landelijke budgetten en regelgeving om het sociaal domein betaalbaar te houden. Wij trekken graag samen met u op in deze opgave.

3. *Het nemen van maatregelen is essentieel om het sociaal domein toekomstbestendig te maken.* Het perspectief zoals gepresenteerd in de voorliggende meerjarenbegroting van de GR Sociaal vraagt om het nemen van maatregelen en het maken van keuzes hierover. Wij waarderen dat de GR Sociaal met de Uitgangspuntennotitie 2025 maatregelen heeft genomen en deze heeft verwerkt. Wij vinden het belangrijk om de uitwerking van deze maatregelen te monitoren. Wij roepen u op deze maatregelen nauwgezet te monitoren en hierover te rapporteren in een volgend P&C-document. Echter, er is meer nodig. Wij spreken daarom onze uitdrukkelijke steun uit voor de door het AB vastgestelde Bestuurlijke Opdracht zoals beschreven in de aanbiedingsbrief en zien uit naar de resultaten hiervan.

Reactie

Dank. Wij zetten ons in om de bestuursopdracht samen met u uit te voeren.

4. *Wij verzoeken u dringend de gevraagde sturingsinformatie alsnog te presenteren* Wij uiten hierbij onze nadrukkelijke zorg over de nog altijd ontbrekende, gemeentespecifieke sturingsinformatie waar wij inmiddels meermaals om hebben gevraagd. In de aanbiedingsbrief spreekt u over een 'freeze' ten aanzien van het regionale traject 'ICT Beweegt'. Deze 'freeze' leidt ertoe dat de GR Sociaal geen financiële informatie gecombineerd met inhoudelijke informatie over bijvoorbeeld cliëntaantallen aan gemeenten kan presenteren. Deze informatie is echter essentieel voor ons om de juiste analyse te maken en op basis hiervan keuzes ten aanzien van beleid dat de GR Sociaal uitvoert. Wij vinden de stijging van de kosten voor het onderdeel Bedrijfsvoering dan ook buitengewoon ongemakkelijk. Ondanks deze stijging wordt ons lang bestaande verzoek ook in 2025 niet ingewilligd. Wij verzoeken dringend in gesprek te gaan met de Servicegemeente Dordrecht, de oorzakelijke 'freeze' op te lossen en alsnog de gevraagde sturingsinformatie te presenteren.

Reactie

Voor het eerst dit jaar is bij de jaarstukken 2023, de uitgangspuntennotitie 2025, de begroting 2025 en de voorjaarsbrief 2024 een tabellenboek toegevoegd waarin deze cijfers per gemeente zijn gespecificeerd.

Het doel is om in 2025 meer gemeentegerichte gegevens te kunnen leveren. Het gaat om het samenbrengen van financiële informatie en bestandsinformatie in een digitaal dashboard. Door het regionale programma 'ICT beweegt' hebben we dit eerder nog niet kunnen realiseren. Het doel blijft om in 2025 wel aan uw wens te voldoen. Dit is daarom ook als 1 van de doelen in de begroting 2025 bij Bedrijfsvoering gepresenteerd. De snelheid en voortgang hiervan wordt en blijft echter beïnvloed door het regionale programma "ICT beweegt".

Wij overbruggen deze tijd door 2 keer per jaar een gemeentegerichte rapportage op ambtelijk niveau te presenteren en te bespreken. Ook is er een dashboard op gemeenteniveau beschikbaar van de bestandsontwikkelingcijfers. Ambtenaren van de gemeente hebben toegang tot dit dashboard en in overleg met de gemeenten wordt constant gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van dit dashboard.

Daarnaast komen wij graag bij uw raad op bezoek om een toelichting te geven op alles wat de GR Sociaal voor u doet en kan doen en om detailcijfers over uw gemeente te presenteren. Tijdens dit gesprek kunnen we dan ook uw bovenstaande verzoek verder met u uitwerken en concretiseren.

Zienswijze gemeente Sliedrecht (concept, besluit verwacht 3 juli 2024)

Vooraf

1. Opbouw documenten

Net als vorig jaar wensen wij op te merken dat de wijze waarop de verschillende documenten zijn opgebouwd maken dat het lastig is een bestuurlijk oordeel te vellen. Dit wordt deels veroorzaakt doordat de structuur van de documenten is gewijzigd en omgezet naar de inhoudelijke opgaven. Daarnaast vraagt het ook om aanvullende informatie en duiding op de voortgang en realisatie van de doelstellingen.

Reactie

Er is gekozen voor het gezamenlijk aanbieden van deze 3 documenten zodat de ontwikkeling over meerdere jaren voor u goed zichtbaar is. Wij hebben dit jaar diverse aanpassingen gedaan om de leesbaarheid, maar ook het inzicht in de effecten te vergroten. Wij realiseren ons dat dit een groeimodel is en dat er tijd nodig is om de ontwikkelingen volledig door te voeren. Zo zal de jaarrekening 2024 nog gebaseerd zijn op de begroting 2024, die niet is opgebouwd langs de hernieuwde doelen en indicatoren die in de begroting 2025 zijn opgenomen. Wel zullen wij bezien hoe we hier in 2024 al naar toe kunnen werken en daarmee steeds meer scherpte op voortgang en realisatie van de doelstellingen kunnen presenteren.

Algemeen

2. Waardering medewerkers

Wij willen onze dank en waardering uitspreken voor de medewerkers van de GR Sociaal. Dagelijks staan uw medewerkers klaar om onze inwoners bij te staan met hulp en ondersteuning op het gebied van bestaanszekerheid, maatschappelijke ondersteuning en de begeleiding naar werk. Daarnaast verdient de wijze en snelheid waarmee invulling en uitvoering is gegeven aan de Energietoeslag 2023 een compliment.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

3. Zorgen ontwikkeling bijstandsbestand

Helaas moeten wij ook constateren dat onze zorgen over de ontwikkeling van ons bijstandsbestand niet af- maar juist toegenomen zijn. Dit terwijl op lokaal niveau (succesvol) een bijdrage is en wordt geleverd vanuit twee verschillende projecten om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt actief richting werk te ontwikkelen. Dat betekent dat het werkelijke resultaat van uw geleverde inspanningen lager uitvalt, daar waar wij juist hogere verwachtingen koesteren.

Reactie

De bestandsontwikkeling van bijstandsklanten in de gemeente Sliedrecht is in 2023 inderdaad opnieuw gestegen, terwijl dit op het Drechtstedenniveau vrijwel gelijk gebleven is. De afgelopen jaren wordt het stijgende bestand vooral beïnvloed door de instroom van statushouders die relatief langzaam uitstromen door hun inburgeringstraject. Met name in Sliedrecht zorgt die doelgroep voor een relatief grote druk op het bestand. In gemeenten met relatief kleine bijstandsbesteden worden deze ontwikkelingen relatief zwaar gevoeld. Doordat het grootste deel van de instroom bestaat uit statushouders is snelle uitstroom minder gemakkelijk.

Wat kunnen we wel doen om onze effectiviteit te vergroten?

Wij erkennen dat aanpassing van het beleid op dit thema nodig is en wij gaan graag met u in gesprek over nieuwe beleidskeuzes. De landelijke ontwikkelingen op dit vlak (aanpassing van de Participatiewet, nieuwe opdrachten aan de arbeidsmarktregio's zoals het Regionaal Werkcentrum en een bredere vraag aan werkbedrijven) zien wij als kans. Samen met alle gemeenteraden in de regio gaan we graag met dit onderwerp aan de slag. Daarbij gelden enkele belangrijke pijlers: de inzet op een transformatieplan (door het Rijk zijn voor de komende jaren extra middelen (incidenteel en structureel) beschikbaar gesteld om het SW bedrijf om te vormen naar een ontwikkel bedrijf én de huidige infrastructuur beschikbaar te houden), de inrichting en uitvoering van het Regionaal Werkcentrum en de aanpassing van ons re-integratie en participatiebeleid dat aansluit bij de veranderde samenstelling van het bestand, meer inzet op ontwikkelen, de landelijke herijking meeneemt en zich gaat richten waar nodig op specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders).

Jaarrekening 2023

4. Inzicht in ontwikkeling bijstandsbestand en aantal voorzieningen Wmo

De conceptjaarrekening van de GR Sociaal loopt in zijn totaliteit nagenoeg gelijk op met de najaarsbrief 2023. Opvallend is dat de kosten voor de WSW en beschut werk hoger uitvallen en een financieel voordeel gepresenteerd wordt op arbeidsparticipatie en de Wmo. Gezien de samenstelling van ons bijstandsbestand hadden wij verwacht een tegengestelde beweging te zien om ontwikkeling en uitstroom te realiseren. Ten aanzien van de Wmo hebben we kunnen constateren dat over de gehele linie (exclusief dagbesteding) een krimp heeft plaatsgevonden in het aantal voorzieningen. Wij hebben zorgen over het effect van de wachttijden en de gevolgen daarvan voor onze inwoners. Wij verzoeken u dan ook meer inzicht te verlenen in de onderliggende ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan de krimp om zo beeld te krijgen van de kansen en bedreigingen.

Reactie

De hogere kosten voor de Wsw kan geduid worden doordat we te maken hebben met CAO loonstijgingen en het treffen van een voorziening spaarverlof. Ondanks deze hogere lasten is de gemeentelijke bijdrage slechts gestegen met € 50k voor de Drechtsteden. Dit komt onder andere doordat een deel van de stijging gecompenseerd is met een hogere Rijksvergoeding IU Participatie onderdeel Wsw. Voor arbeidsparticipatie hebben we onder andere te maken gehad met de effecten van de organisatieverandering. Sinds september 2023 had de organisatie te maken met vacatures van zowel leidinggevend als consultants waardoor de aanpakken vertraging op liepen. Wij delen uw zorg over de uitvoerbaarheid van de Wmo door de personele tekorten. Wij houden u zo veel als mogelijk op de hoogte van de kansen en bedreigingen van zowel de autonome ontwikkelingen als de genomen maatregelen of nemen maatregelen. Ook hierom zijn we blij dat we samen optrekken in de opdracht om te werken naar een toekomstbestendig sociaal domein.

Voorjaarsbrief 2024

5. Nauwere samenwerking met de gemeente

De Voorjaarsbrief is financieel-technisch van aard en betreft een actualisatie van de begroting op basis van de resultaten 2023, de uitgangspuntennotitie 2025 en overige algemene trends en ontwikkelingen. Voor Sliedrecht leidt dit tot een netto verzwaring van de lasten met € 1.074.000. Een zeer forse opgave.

Het gaat hierbij om het realiseren van een verhoogde uitstroom van bijstandsgerechtigden richting werk en het dempen van de zorgvraag door te verwijzen naar algemene voorzieningen en afschalen naar lichtere vormen van ondersteuning. Met deze beweging wordt ook de impliciete vraag aan gemeenten gesteld om te investeren in de lokale structuur. Aanvullende inzet op het bijstandsbestand met als doel uitstroom richting werk, dagbesteding en participatieplaatsen vraagt om verruiming van de lokale voorzieningen. Door de directe samenhang in regionale en lokale diensten verzoeken wij u om nog nauwer de samenwerking aan te gaan met onze organisatie om tot samenhangende voorstellen te komen zodat een integrale afweging kan worden gemaakt door onze raad.

Reactie

Wij zien het belang van een nauwere samenwerking met uw gemeente. Dit geldt zowel voor samenwerking op uitvoerend niveau (bijvoorbeeld in het Bonkelaarhuis), tactisch niveau (samenwerkingsafspraken) als strategisch niveau (beleidsuitgangspunten, inspelen op belangrijke grote ontwikkelingen). Sinds de organisatieverandering in september 2023 kennen we door de hele organisatie heen gemeentegerichte teams. Door deze wijze van werken is het mogelijk om de inzet ook veel meer gemeentegericht uit te voeren. Het is zaak om in 2024 te komen tot een werkwijze om dit zo effectief mogelijk te laten zijn. Daarbij zien we grote meerwaarde in het verbinden van de directe dienstverlening vanuit de verschillende organisaties rondom de inwoner. Op deze manier kunnen we een integrale afweging maken, zorgen we voor een passend aanbod aan ondersteuning en voorkomen we onnodige zorg.

Begroting 2025

6. Zorgen of genomen maatregelen afdoende zijn om kostengroei te dempen

De begroting 2025 laat voor Sliedrecht een zeer forse structurele verzwaring van de lasten zien. In 2025 stijgen onze netto lasten voor de activiteiten en verantwoordelijkheden van de GR Sociaal met maar liefst € 1.095.000. Dit is voor het grootste deel toe te schrijven aan de ontwikkeling op de inkomensregelingen en de Wmo voorzieningen. Zoals u aangeeft wordt dit veroorzaakt door de

groeïende vraag naar voorzieningen en de opgelopen loon-prijsontwikkeling. De houdbaarheid van het sociaal domein en de voorzieningen voor onze inwoners komen daardoor steeds verder onder druk te staan. In de begroting 2025 zijn aanvullende maatregelen opgenomen om de kostengroei te dempen. Echter hebben wij wel onze zorgen of dit afdoende is om de gepresenteerde lijn in het meerjarenperspectief te realiseren. Wij dringen er dan ook op aan om de gepresenteerde lijn te volgen en vragen u om nader te onderbouwen hoe u deze zal realiseren.

Reactie

Wij delen uw zorg over de houdbaarheid van de kosten in het sociaal domein. Wij erkennen ook dat de stijgende kosten zwaar wegen in de lokale begrotingen. Het dwingt ons om constant te zoeken naar aanpassingen die ervoor zorgen dat de kosten beheersbaar blijven en de ondersteuning uitvoerbaar blijft. Hiervoor zoeken we steeds naar wat we binnen de regio op kunnen lossen (bijvoorbeeld door de bestuursopdracht toekomstbestendig sociaal domein), maar ook aanpassingen in landelijke wet- en regelgeving zijn nodig. Wij zijn dan ook blij dat uw wethouder Cees Paas met ons betrokken is in landelijke netwerken om de Drechtstedelijke/gemeentelijke belangen ook daar te behartigen).

De realisatie van de kostenbeheersing op de Wmo zit bijvoorbeeld in het verbinden van het Bonkelaarhuis met de Wmo-consulenten. Zij zoeken samen naar lichtere vormen van begeleiding die een passend antwoord geven op de ondersteuningsvraag van de inwoners. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om arbeidsmatige dagbesteding te verbinden aan vormen van (vrijwilligers)werk en de interventies als Powerful Ageing/ herstelgerichte ondersteuning om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te houden en geen beroep te laten doen op dure ondersteuning. Of dit voldoende is, zullen we monitoren en ondertussen houden we ons samen met gemeenten bezig met verdere innovaties van het sociaal domein.

7. *Wijze waarop inwoners worden ondersteund.*

Het doet ons goed om te lezen dat er meer aandacht is voor de wijze waarop inwoners ondersteund worden. De hulpvraag van de inwoner vormt het vertrekpunt voor de door u te leveren hulp en ondersteuning. Hiervoor zoekt u de verbinding met het lokale veld. Een ontwikkeling die voor Sliedrecht niet nieuw is. Wel nieuw is de introductie van de integraal consulent als antwoord hierop. Zoals u weet zijn wij voorstander van een integrale benadering. Daarin stellen wij wel het Bonkelaarhuis en haar werkwijze als centrale toegang centraal. Wij gaan er van uit dat u aansluit op de door ons lokaal georganiseerde context.

Reactie

Wij zien de werkwijze in het Bonkelaarhuis als een waardevolle kans om door te ontwikkelen in het sociaal domein en zijn blij te horen dat u tevreden bent over de ontwikkeling van de consulent integraal sociaal domein. Ook wij zijn van mening dat aansluiten op de lokale context van cruciaal belang is voor een succesvolle samenwerking. Dit vraagt dan ook maatwerk per gemeente. In uw gemeente vinden hier regulier en periodiek reeds de gesprekken op plaats.

8. *Ontwikkeling inwoners met een bijstandsuitkering*

Met de integratie van Drechtwerk in de GR Sociaal is meer aandacht ontstaan voor de kansen die dit kan bieden. Het positioneren van Drechtwerk als leer-, werk- en ontwikkelbedrijf naast haar functie van sociale werkvoorziening sluit hierop aan. Wij zien net als u kansen om de kennis, expertise en infrastructuur breder toe te passen en zo bij te dragen aan de ontwikkeling van onze inwoners met een bijstandsuitkering. Daarbij onderschrijven wij het principe "iedereen kan werken", of dit nu een betaalde baan is of niet. Het kunnen op en afschalen tussen voorzieningen door inwoners (simpel switchen) blijven wij als randvoorwaardelijk zien. Het doet ons dan ook goed om dit uitgangspunt terug te lezen in uw plannen. Wij gaan er dan ook van uit dat u vast zult houden aan de ingezette koers, ook bij personele wisselingen binnen uw organisatie. Binnen het geheel van deze ontwikkeling roepen wij u op om vanuit uw hart, oog en aandacht te houden voor de huidige medewerkers. Zij kunnen op onze blijvende steun rekenen.

Reactie

Wij zijn verheugd te lezen dat de visie “iedereen kan werken” goed is gevallen bij u als raad. Met de verdere inzet op samenwerking tussen SDD en Drechtwerk realiseren we een infrastructuur waarmee we in diverse werksoorten en omgevingen, zowel regionaal als lokaal, een nog beter passend instrumentarium kunnen realiseren voor een grotere doelgroep.

9. Inzet op vergroten zelfredzaamheid inwoners

U zet in op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners vanuit de gedachte om bij te dragen aan de gezondheid en zo de vraag naar maatwerkvoorzieningen en de bijbehorende kostengroei te dempen. De inzet op concepten als 'Powerfull Ageing' is mooi en levert haar bijdrage evenals het kunnen afschalen van dagbestedingsvormen. Dit laatste zouden wij graag in zijn totaliteit van de Participatiewet, de Wmo, WLZ en algemene voorzieningen willen bezien. Daarbij de vraag in het achterhoofd houdende hoe we komen tot passende ondersteuning die aansluit op de hulpvraag en ontwikkelmogelijkheden van de inwoner.

Reactie

Net als u zien we de integrale benadering van inwoners met hun vraagstukken als kans om ondersteuning meer gericht in te zetten. Om die reden zijn wij in 2023 gestart met de functie integraal consulent en wordt integraal werken meer gestimuleerd. Dit kan nog een stapje verder gaan door samen veranderingen in de toegang te bewerkstelligen. Dit maakt onderdeel uit van de uitwerkingsvoorstellen voor de bestuursopdracht 'Toekomstbestendig sociaal domein'.

Ravijnjaar 2026

10. Bestuurlijke opdracht toekomstbestendig sociaal domein

Als gemeente zien wij ons geconfronteerd met grote financiële uitdagingen. Het ravijnjaar 2026 is ook voor Sliedrecht een jaar waarin wij, bij ongewijzigd beleid, structureel te maken zullen krijgen met grote tekorten in het meerjarenperspectief. Dit maakt dat we genooddakt zijn om in de breedte van onze verantwoordelijkheden te kijken naar ombuigingen. Dit is noodzakelijk om onze inwoners van kwalitatieve dienstverlening te kunnen blijven voorzien. Hiervoor vragen wij ook van u om uw medewerking en bijdrage te leveren. De opbrengsten zullen worden betrokken bij de besluitvorming voor de kadernota 2026. De uitwerking van de bestuursopdracht sluit aan op deze uitdaging. Wij zien met vertrouwen de uitkomsten van dit traject tegemoet.

Reactie

Wij werken graag aan deze opdracht die bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van het sociaal domein.

Zienswijze gemeente Alblasterdam (definitief)

Inleidende opmerkingen

1. Waardering voor de inspanningen

Ook in 2023 is er weer veel op uw organisatie afgekomen. Voor een belangrijk deel houdt dit verband met majeure nationale en internationale ontwikkelingen. Zo hebt u zich opnieuw beziggehouden met het verstrekken van energietoeslag (vanwege de hoge energieprijzen), het verstrekken van leefgeld (vanwege de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne) en ondersteuning aan toeslagenouders (vanwege de toeslagenaffaire). Verder heeft u, met als doel de toename van gebruik van WMO-voorzieningen af te remmen, voorbereidingen getroffen voor het invoeren van Powerfull Ageing. Wij bedanken u voor uw inspanningen.

In 2023 is er ook gewerkt aan de inrichting van de organisatie aan de hand van bij elkaar vijf opgaven, waarvan drie betrekking op inhoudelijke ondersteuning aan burgers: bestaanszekerheid versterken, ontwikkelen naar werk en zorgen voor ondersteuning. Wij waarderen het positief dat het onderscheid tussen de inhoudelijke opgaven tot uitdrukking komt in verschillende onderdelen van de organisatiestructuur. Dit betreft ook de dienstverlening die in ons lokale Brughuis door de GR Sociaal wordt geboden. De ervaringen van onze lokale partners hierover zijn positief. Mooi dat, in aanvulling op de medewerkers die gespecialiseerd zijn in één van de drie inhoudelijke opgaven, er ook een zogenaamd integraal consulent is. Het heeft meerwaarde dat deze persoon aansluit bij lokale casusoverleggen.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

2. Informatievoorziening gericht op Alblasserdam

In de stukken is weinig informatie te vinden die specifiek betrekking heeft op Alblasserdam. We zouden graag meer informatie zien over hoe vaak voor onze inwoners voorzieningen zijn ingezet, de kosten daarvan en de effecten. Verder willen we graag inzicht in de stand van zaken van het realiseren van de doelen per opgave die u in de begroting omschrijft, en dat dan specifiek voor Alblasserdam.

We hebben u al meerdere keren laten weten dat we meer op onze gemeente toegespitste informatie wensen. Hoewel in de jaarrekening al een slag is gemaakt, menen we dat het realiseren van de aangepaste informatievoorziening langzaam gaat. We roepen u op ervoor te zorgen dat er vanaf begin 2025 meer op de gemeente afgestemde informatie beschikbaar komt.

Reactie

Voor het eerst dit jaar is bij de jaarstukken 2023, de uitgangspuntennotitie 2025, de begroting 2025 en de voorjaarsbrief 2024 een tabellenboek toegevoegd waarin deze cijfers per gemeente zijn gespecificeerd.

Het doel is om in 2025 meer gemeentegerichte gegevens te kunnen leveren. Het gaat om het samenbrengen van financiële informatie en bestandsinformatie in een digitaal dashboard. Door het regionale programma 'ICT beweegt' hebben we dit eerder nog niet kunnen realiseren. Het doel blijft om in 2025 wel aan uw wens te voldoen. Dit is daarom ook als 1 van de doelen in de begroting 2025 bij Bedrijfsvoering gepresenteerd. De snelheid en voortgang hiervan wordt en blijft echter beïnvloed door het regionale programma "ICT beweegt".

Wij overbruggen deze tijd door 2 keer per jaar een gemeentegerichte rapportage op ambtelijk niveau te presenteren en te bespreken. Ook is er een dashboard op gemeenteniveau beschikbaar van de bestandsontwikkelingscijfers. Ambtenaren van de gemeente hebben toegang tot dit dashboard en in overleg met de gemeenten wordt constant gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van dit dashboard.

Daarnaast komen wij graag bij uw raad op bezoek om een toelichting te geven op alles wat de GR Sociaal voor u doet en kan doen en om detailcijfers over uw gemeente te presenteren. Tijdens dit gesprek kunnen we dan ook uw bovenstaande verzoek verder met u uitwerken en concretiseren.

Voorjaarsbrief

3. Verhoging bijdrage (algemeen)

Volgens de voorjaarsbrief bedraagt de financiële bijdrage van onze gemeente aan de GR Sociaal dit jaar € 17.380.000. Dit is structureel ruim € 1,1 miljoen meer dan door u is begroot. Deze bijstelling is een heel fors bedrag voor onze gemeente. Dat geldt sowieso, maar zeker nu wij, vooral als gevolg van een teruglopende algemene uitkering uit het Gemeentefonds, moeilijke financiële keuzes moeten maken.

U geeft aan dat het overgrote deel van de stijging veroorzaakt wordt door niet beïnvloedbare ontwikkelingen, namelijk prijs- en loonindexaties en CAO ontwikkelingen die doorwerken in contracten. Dit vinden wij echter wat te gemakkelijk geredeneerd. Wij hadden een forse bijstelling namelijk al voorspeld: in onze zienswijze van vorig jaar gaven we beargumenteerd aan dat we meenden dat er voor 2024 te krap was begroot. We constateren met spijt dat onze input destijds niet tot een wijziging van de begroting 2024 heeft geleid; als dat wel was gebeurd zouden we nu niet geconfronteerd zijn met de forse bijstelling.

4. Verhoging bijdrage (bestaanszekerheid)

De verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor bestaanszekerheid wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat uitkeringen duurder worden en door toename van het aantal klanten in de bijstand. Het valt op dat gemeenten hier maar voor 1/3 deel voor worden gecompenseerd door het Rijk: de verhoging van de bijdragen van de gemeenten bedraagt immers € 7,8 mln., terwijl de stijging voor de gemeenten aan de batenkant (vooral BUIG-budget) wordt geraamd op € 2,7 mln. Dit is een opvallend groot verschil. Dit kan een signaal zijn dat de effectiviteit van uw inspanningen tot het toeleiden naar werk van mensen in de bijstand te wensen overlaat. Immers, hoe effectiever het beleid,

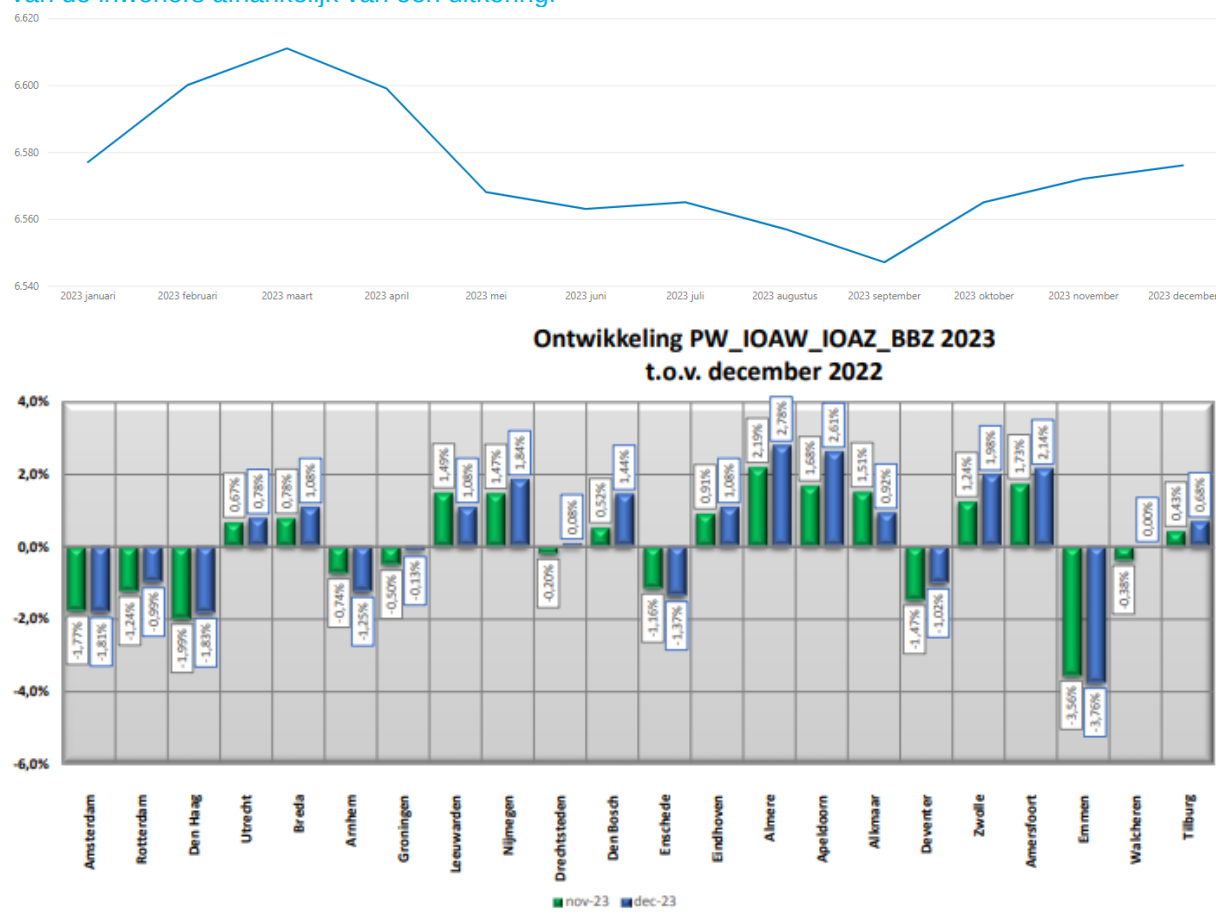
hoe minder mensen in de bijstand, en hoe beter een prijsverhoging kan worden opgevangen door compensatie van de Rijksoverheid.

Reactie

De tekorten in het budget voor inkomensondersteuning zijn een landelijk probleem. Het ruime merendeel van de gemeenten stuit op de tekorten. De tekorten kunnen per gemeente verschillen door de verdeling van de middelen over alle gemeenten in het land. De afgelopen jaren wordt het stijgende bestand van de gemeente vooral beïnvloed door de instroom van vergunninghouders die relatief langzaam uitstromen door hun inburgeringstraject. In kleinere gemeenten worden deze ontwikkelingen relatief zwaar gevoeld (financieel gezien). De verdeelsystematiek is een bron van ontevredenheid bij gemeenten. Landelijk is dit onder de aandacht en zijn tevens gesprekken over de houdbaarheid van de BUIG systematiek. Namens de gemeente Dordrecht werken we al langere tijd aan een bezwaar tegen de verdeelsystematiek.

Vergelijk met de rest van het land

Als we de inspanningen en effecten in de Drechtsteden vergelijken met andere gebieden in het land, scoren wij overigens niet slechter. Landelijk geldt dat het bijstandsbestand licht steeg in 2023. Het bijstandsbestand in Alblasterdam daalde in 2023 met 2,8%. In de Drechtsteden bleven we op de 0-lijn (Bron: benchmark Werk en Inkomen van Divosa en BMC). Ook houden bij maandelijks inzicht in de groei en daling van 22 regio's in het land (waaronder de G4). Daaruit blijkt dat alleen gebieden met relatief grote bestanden en dus een meer werkfit bestand in 2023 daling konden realiseren. Ter verduidelijking: 5,2% van de Rotterdammers heeft een bijstandsuitkering, in de Drechtsteden is 2,2% van de inwoners afhankelijk van een uitkering.

Wat kunnen we wel doen om onze effectiviteit te vergroten?

Wij erkennen dat aanpassing van het beleid op dit thema nodig is en wij gaan graag met u in gesprek over nieuwe beleidskeuzes. De landelijke ontwikkelingen op dit vlak (aanpassing van de Participatiewet, nieuwe opdrachten aan de arbeidsmarktregio's zoals het Regionaal Werkcentrum en een bredere vraag aan werkbedrijven) zien wij als kans. Samen met alle gemeenteraden in de regio

gaan we graag met dit onderwerp aan de slag. Daarbij gelden enkele belangrijke pijlers: de inzet op een transformatieplan (door het Rijk zijn voor de komende jaren extra middelen (incidenteel en structureel) beschikbaar gesteld om het SW bedrijf om te vormen naar een ontwikkel bedrijf én de huidige infrastructuur beschikbaar te houden), de inrichting en uitvoering van het Regionaal Werkcentrum en de aanpassing van ons re-integratie en participatiebeleid dat aansluit bij de veranderde samenstelling van het bestand, meer inzet op ontwikkelen, de landelijke herijking meeneemt en zich gaat richten waar nodig op specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders).

Specifiek zijn we met uw gemeente in overleg om onze activiteiten beter op elkaar af te stemmen en te komen tot een specifieke afspraken in Alblasserdam, met als doel de kans op werk verder te vergroten.

5. *Geen fait accompli*

Wat ons betreft is de verhoging die in de voorjaarsbrief wordt gepresenteerd geen fait accompli. We horen dan ook graag van u of u mogelijkheden ziet om de verhoging naar beneden bij te stellen. Daarbij vragen we ons specifiek af wat u kan doen voor de gemeente Alblasserdam gelet op het feit dat er sprake is van onderbezetting. Zo is er momenteel voor zover bij ons bekend maar één consulent toeleiden naar werk (ofwel klantmanager) die zich – in deeltijd – inzet voor het grootste deel van de Alblasserdamse bijstandsgerechtigden. Daarnaast zien wij geen reden om de lasten voor het minimabeleid met, voor alle deelnemende gemeenten bij elkaar, 0,5 miljoen te laten stijgen. Dit omdat zowel in de jaarrekening 2022 als in de jaarrekening 2023 er sprake is van onderbesteding op het minimabeleid.

Reactie

De realisatiecijfers van de jaarrekening 2023 en de uitgangspuntennotitie zijn de basis voor het opstellen van de voorjaarsbrief. Indien er sprake is van onderbesteding is hier dus ook rekening mee gehouden bij het opstellen van de begroting.

Wij begrijpen uw zorg of de inzet die de GR Sociaal biedt voor Alblasserdammers intensief genoeg is om participatie of uitstroom naar werk te realiseren. De inzet die wij plegen is echter niet toe te rekenen naar de aanwezigheid van één consulent die lokaal aanwezig is. Ook andere disciplines van onze organisatie bieden ondersteuning. Er vindt inzet plaats op regionale werkgeversdienstverlening, het begeleiden van inwoners die aan het werk zijn en de administratieve verwerking (denk aan het facturatieproces voor loonkostensubsidie en allerlei andere betalingen binnen deze opgave). Tevens is er een centraal ontwikkelprogramma (bij Drechtwerk) waar medewerkers met inwoners aan de slag zijn en is er een arbeidsonderzoekscentrum wat onderzoekt wat de mogelijkheden van inwoners zijn. Dit alles bepaalt de kosten die gepresenteerd worden bij Ontwikkelen naar Werk.

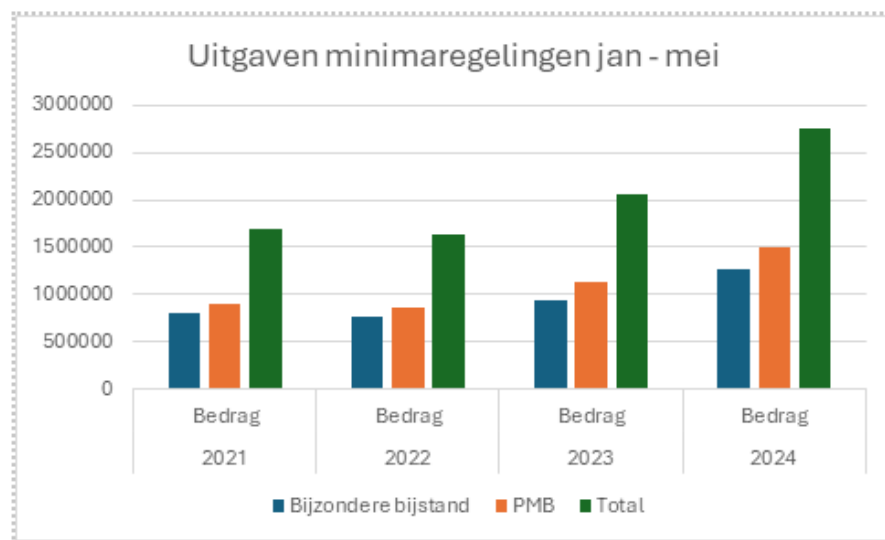
Daarnaast zijn in de gemeente Alblasserdam meerdere medewerkers van de GR Sociaal lokaal actief dan louter de consulent werk. In het Brughuis werken consulenten van al onze maatschappelijke opgaven: bestaanszekerheid versterken, ontwikkelen naar werk en zorgen voor ondersteuning. Daarnaast is in het Brughuis ook een integraal consulent beschikbaar. Daarnaast worden door consulenten statushouders en inburgering gesprekken gevoerd in het gemeentehuis. Voor de doelgroep jongeren is daarnaast een regionaal team beschikbaar waar ook Alblasserdamse jongeren met een bijstandsuitkering worden ondersteund en wordt met partners samengewerkt om te voorkomen dat jongeren instromen in de bijstand.

Indien uw zorg ook financieel is, kunnen wij u in zekere zin geruststellen. Vanwege het solidariteitsprincipe telt elke daling van het bestand mee voor het uiteindelijke resultaat, in welke plaats deze dan ook plaatsvindt.

Wij zullen over het aantal klanten per ingezette voorziening vanaf nu met de hernieuwde doelstellingen en indicatoren bij Ontwikkelen naar Werk concreter rapporteren. Wij erkennen dat dit beter kan. Daarom zijn deze doelen en indicatoren ook hernieuwd.

De onderbesteding in 2022 en 2023 voor het minimabeleid werd voornamelijk veroorzaakt door een lager gebruik van het SMS kinderfonds. Deze taak is per 2024 verplaatst naar gemeenten. Sinds 2023 is ingezet op het vergroten van het gebruik van miniregelingen met als doel de bestaanszekerheid

van inwoners te versterken. Om het niet-gebruik van bestaande regelingen tegen te gaan, zijn we in het vierde kwartaal van 2023 gestart met de zogenaamde bestaanszekerheidschecks. In 2024 zijn hiervan al de eerste resultaten zichtbaar en zien we een stijging van het gebruik van de regelingen PMB en Bijzondere bijstand.

Wij zullen gelet op uw verzoek en de hierboven geschetste actuele situatie het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal verzoeken om hierover een besluit te nemen.

Begroting 2025-2028

6. Bestuurlijke opdracht

Wij beginnen de zienswijze op de begroting met iets dat erg belangrijk voor ons is, namelijk de bezuinigingen die wij lokaal moeten realiseren. Volgens de laatste inzichten (begin mei 2024) ontstaat er vanaf 2026 een tekort van circa 3 á 3,5 miljoen, dat in de jaren erna oploopt. Gelet op de omvang van onze begroting is dit een erg groot bedrag. En vooral als gevolg van de onlangs verschenen Rijks-voorjaarsnota hebben we ook voor 2025 een flinke bezuinigingsopgave.

Wij delen u mee dat wij een fors deel van deze bezuinigingen willen realiseren door besparingen op onze bijdrage aan de GR Sociaal. De GR Sociaal omvat dan ook maar liefst een kwart van onze begroting. Daar komt bij dat wij als raad de bezuinigingsopgave voor een belangrijk deel willen realiseren door verlaging van onze bijdragen aan Gemeenschappelijke regelingen, waar een groot deel van onze uitgaven naar toe gaan.

Loon- en prijsindexaties vormen een groot deel van de verhoogde bijdrage. We vragen u daarom voor 2025 een besparing te realiseren door een jaarindexering in de eigen begroting of organisatie op te vangen, waarmee ook uw organisatie een bijdrage kan leveren aan de opgaven van de gemeenten. Gelet op onze bezuinigingsopdracht kijken wij met belangstelling uit naar de resultaten de bestuurlijke opdracht, ofwel het onderzoek met bezuinigingsmogelijkheden waarover u spreekt op pagina 4 van de begroting. We maken een aantal opmerkingen:

- Fijn dat, zoals u opmerkt, eind augustus 2024 de lijst met keuzemogelijkheden voorgelegd kunnen worden aan de raden. We zullen deze met interesse bestuderen.
- We beseffen dat het grondig uitvoeren van de bestuurlijke opdracht betekent dat er bezuinigingsopties op tafel komen die serieuze impact hebben op de ondersteuning aan onze inwoners. Tegelijkertijd menen we dat er ook omvangrijke besparingen mogelijk zijn in de bedrijfsvoering. We verwachten dit soort keuzes aan te treffen. Concreet denken wij bijvoorbeeld dat de nieuwe organisatiestructuur aan de hand van de opgaven (zie eerste deel zienswijze) op termijn mogelijk tot besparingen kan leiden; een doordachte en heldere organisatiestructuur is immers in principe ook financieel gunstig. Daarnaast zien we veel kansen in de integratie van Drechtwerk in de GR Sociaal. Daar komen we op terug.
- We laten u weten dat we niet uitsluiten dat we zelfstandig, en dus los van de opbrengst van de bestuurlijke opdracht, bezuinigingskeuzes maken die betrekking hebben op de GR Sociaal.

Reactie

Ook wij zijn constant op zoek naar mogelijkheden om de kosten van de GR Sociaal beheersbaar te houden in het belang van de betaalbaarheid van het sociaal domein. Op dit moment wordt ingezet op de volgende acties ten aanzien van de kosten voor het apparaat:

- In de Drechtsteden kennen we de basisafspraken dat de apparaatskosten meebewegen met het bestand. In het kader van de financiële uitdagingen bij gemeenten is deze koppeling in 2024 en 2025 losgelaten.
- In de uitgangspuntennotitie voor de begroting van 2025 (nog voor de opdracht om te komen tot bezuinigen) heeft de GR Sociaal geanticipeerd op de krapte in het sociaal domein. Er is gezocht naar besparingen en dit heeft voor 2025 al geleid tot lagere kosten van totaal 6,1 miljoen en meerjarig oplopen tot 12,4 miljoen in 2028. Deze middelen vinden wij onder andere door taken anders uit te voeren en daarmee efficiënter te werken. Dit heeft ook effect op het apparaat.
- Het apparaat van de GR Sociaal is gebaseerd op de taak die zij uitvoert. Gemeenten kunnen keuzes maken in het beleid, die ook de uitvoering kunnen beïnvloeden. U heeft daarmee ook inhoudelijke knoppen, die u bij de herijking al gepresenteerd heeft gekregen, die mede de omvang van de uitvoering kunnen beïnvloeden. De spelregels in de regeling GR Sociaal kunnen daarbij van belang zijn.
- Om te bouwen aan een toekomstbestendig sociaal domein werken we binnen de GR Sociaal aan het proces Herontwerp en de zoektocht naar het benutten van de kansen van ICT. Dit is mede mogelijk door de organisatieverandering die in 2023 is uitgevoerd. Bij de uitvoering van de energietoeslag 2023 hebben we bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van Robotisering, wat een aanzienlijke kostenbesparing heeft opgeleverd. We bekijken momenteel hoe we dit succes ook op andere processen kunnen toepassen.
- Uit de laatste formatiebenchmark die is uitgevoerd in 2019 bleek dat de GR Sociale Dienst Drechtsteden een efficiënte organisatie is ten opzichte van andere Sociale Diensten. Momenteel wordt deze benchmark opnieuw uitgevoerd. We verwachten de uitkomst te kunnen delen in september 2024.

Wij worden verder graag op de hoogte gehouden van de mogelijke bezuinigingsvoorstellen. Wij merken hierbij wel op dat u deze voorstellen enkel kunt voorleggen in het collectief van deze gemeenschappelijke regeling.

Zorgen voor ondersteuning

In het domein zorgen voor ondersteuning hebben we te maken met een dubbele uitdaging: er is sprake van vergrijzing, terwijl tegelijk de personeelstekorten in de zorg naar verwachting verder zullen toenemen. Deze combinatie van ontwikkelingen vraagt om visievolle en doordachte keuzes. Wij werken daarin graag met u samen, en verwachten van u als grote speler in het domein van de WMO hierin een proactieve houding. Het invoeren van Powerfull Ageing, dat al is verwerkt in de begroting, is een betekenisvolle stap, maar is wat ons betreft ook nog maar een begin. Wij waarderen het dat u een onderzoek heeft geïnitieerd dat handvatten moet bieden om tot keuzes te komen in het domein van de WMO en we zien uit naar de resultaten.

Reactie

Wij houden u uiteraard op de hoogte van de resultaten en voortgang.

7. Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is een thema dat in de afgelopen tijd een prominente plek heeft gekregen op de politieke agenda. En dat is niet voor niets: er zijn geopolitieke spanningen die invloed hebben op de portemonnee van mensen, de huizenmarkt zit op slot, en door een variëteit aan oorzaken heeft het vertrouwen van burgers in belangrijke instituties een forse knauw gekregen.

Uw organisatie speelt een belangrijke rol in het versterken van de bestaanszekerheid van veel Alblasserdamse inwoners. De BIO in december 2023 waaraan uw organisatie een bijdrage leverde sterkte ons vertrouwen dat u hier samen met lokale partners op een adequate wijze invulling aan geeft. Tegelijk vragen we hier aandacht voor de afstemming tussen uw taken de taken die u uitvoert op dit gebied en de taken die lokale partnerorganisaties uitvoeren. Het is voor de kwaliteit van de dienstverlening, maar ook met het oog op efficiency, belangrijk dat er geen onnodige overlap is.

Reactie

Dank voor uw waardering op dit punt. Wij zijn blij dat bestaanszekerheid nu ook als aparte opgave met eigen doelen en indicatoren in de begroting 2025 is opgenomen. Het is inderdaad van belang dat zowel vanuit het lokale als regionale gezocht wordt naar de afstemming op de situatie per inwoner. Het voorkomen van overlap is daarmee inderdaad een gezamenlijke taak.

8. *Toeleiden naar werk: instroom Kansrijk en participatieplekken*

Zoals bekend zet Alblasserdam sterk in op het project Kansrijk. Het project is in het bijzonder bedoeld voor mensen in de bijstand: zij kunnen een gratis MBO-opleiding volgen en ze worden geholpen bij het vinden van een werkplek die past bij hun kwaliteiten en behoeften. Voor de instroom in het project hebben we uw organisatie heel hard nodig. Tot nu toe gaat die instroom echter maar mondjesmaat. Ook de instroom in lokale participatieplekken is gering.

Wij vragen ons af of de beperkte instroom samenhangt met de beperkte beschikbaarheid van klantmanagers voor onze gemeente: het aantal bijstandsuitkeringen in ons dorp schommelt al langere tijd rond de 320 á 330. Er is echter voor zover bij ons bekend (zie ook zienswijze voorjaarsbrief) maar één klantmanager – in deeltijd – aan het grootste deel van het Alblasserdamse bestand verbonden.

De weinige inzet vinden we op zichzelf problematisch, maar ook specifiek in het licht van onze bijdrage aan het taakveld arbeidsparticipatie. Deze is begroot op maar liefst 1,2 mlj. Begrijpen wij goed dat hiervan 2/3 apparaatskosten betreffen? We zouden graag een overzicht krijgen van wat wij krijgen voor de middelen die wij verstrekken voor het genoemde taakveld, inclusief de apparaatskosten. Ook willen we graag inzicht in hoeveel bijstandsgerechtigden er op welke wijze worden ondersteund bij het toeleiden naar werk. Hoeveel Alblasserdamse bijstandsgerechtigden maken bijvoorbeeld gebruik van wat voorheen bekend stond als PERSPECT, en hoeveel van Baanbrekend? Wat zijn daarvan de effecten?

Reactie

Allereerst over Kansrijk. Al ruim voor de invoering van Kansrijk is door onze organisatie meermaals aangegeven dat er voor de doelgroep bijstandsklanten geen behoefte is aan het bieden van een MBO opleiding. Dat was onder meer gebaseerd op eerdere ervaringen met de MBO1 opleiding in uw gemeente waar slechts een enkeling heeft deelgenomen. Het is voor ons dan ook niet verrassend dat de instroom vanuit het bijstandbestand mondjesmaat is. Er zijn meerdere acties uitgevoerd om inwoners uit de bijstand te koppelen aan het aanbod in Alblasserdam, maar de voorziening blijft steeds niet passend.

Wij schatten dan ook niet in dat zich het komende jaar nog meer inwoners met een bijstandsuitkering gaan melden bij Kansrijk, mits er besluiten worden genomen over een andere toepassing van Kansrijk.

Voor wat betreft uw opmerking over 1 klantmanager en de bijdrage op het taakveld arbeidsparticipatie verwijzen wij u naar onze reactie op de voorjaarsbrief.

Over het gebruik van de voorzieningen praten we graag met u verder in de te plannen raadsessie over aanpassing van het beleid ontwikkelen naar werk.

9. *Toeleiden naar werk: Drechtwerk*

Wat ons betreft mogen de plannen met Drechtwerk die staan beschreven in de begroting concreter, en mag de motivatie scherper. Wat bedoelt u bijvoorbeeld met een regionaal interventiecentrum (p.20)? En welke leemte wordt precies opgevuld met een dergelijk centrum?

We vinden het belangrijk dat de inhoud van de ontwikkeling van Drechtwerk wordt afgestemd op wat er al is, zeker nu het werkbedrijf van weleer niet verder kan, en ondertussen qua personeelsbestand al flink is ingekrompen. Daarbij wijzen we erop dat er al een stevige infrastructuur qua toeleiden naar werk bestaat. Die is gedeeltelijk regionaal, maar in Alblasserdam zijn er lokaal ook allerlei mogelijkheden. Zo is er lokaal een variëteit aan zogenaamde participatieplekken, en zijn er tientallen lokale werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans willen geven. Voorkomen moet worden dat de infrastructuur toeleiden naar werk verder uitdijt, terwijl de benutting door de beoogde doelgroep achterblijft. Laat er dan ook vooral geïnvesteerd worden in het toeleiden van mensen naar voorzieningen; als we het goed zien zit daar de bottleneck.

Reactie

De samenstelling van het bestand, de veranderende arbeidsmarkt, de landelijke veranderingen op dit gebied en nieuwe opdrachten in het kader van re-integratie maken het noodzakelijk dat wij werken aan aanpassing van het beleid op dit thema. Wij gaan graag met u in gesprek over nieuwe beleidskeuzes. De landelijke ontwikkelingen op dit vlak (aanpassing van de Participatiewet, nieuwe opdrachten aan de arbeidsmarktregio's zoals het Regionaal Werkcentrum en een bredere vraag aan werkbedrijven) zien wij als kans. Samen met alle gemeenteraden in de regio gaan we graag met dit onderwerp aan de slag. Daarbij gelden enkele belangrijke pijlers: de inzet op een transformatieplan (door het Rijk zijn voor de komende jaren extra middelen (incidenteel en structureel) beschikbaar gesteld om het SW bedrijf om te vormen naar een sociaal ontwikkel bedrijf én de huidige infrastructuur beschikbaar te houden), de inrichting en uitvoering van het Regionaal Werkcentrum en de aanpassing van ons re-integratie en participatiebeleid dat aansluit bij de veranderde samenstelling van het bestand, meer inzet op ontwikkelen, de landelijke herijking meeneemt en zich gaat richten waar nodig op specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders). Door samen het beleid onder de loep te nemen moeten we er ook voor zorgen dat infrastructuur voldoende efficiënt en effectief blijft.

Wij zien net als u het belang van een sterke verbinding tussen lokale en regionale activiteiten in het kader van ontwikkelen naar werk. De organisatieverandering in 2023 heeft gezorgd voor verschuivingen en tijdelijk niet ingevulde functies. Inmiddels is dit weer beter op orde. Dit maakt het mogelijk om beter afstemmen over samenwerking en bijvoorbeeld over het vergroten van de participatiemogelijkheden per gemeente. Wij streven er naar om in de uitvoering goed verbonden te zijn met het lokale domein en zullen dit ook meenemen in de aanpassing van het beleid zoals hierboven benoemt.

Zienswijze Gemeente Hardinxveld-Giessendam (concept, besluit verwacht 27 juni 2024)

Algemene opmerkingen

1. *Waardering voor de verbeterde samenwerking*

We kijken terug op een jaar waarbij de lokaal-regionale samenwerking zichtbaar is versterkt. Consulanten Wmo en het Sociaal Team zijn als resultaat van de Herijking Wmo nauwer gaan samenwerken. Ook zien we goede betrokkenheid van de consulenten Inburgering in onze lokale projecten om statushouders en genaturaliseerden hoger op de participatieladder te krijgen. Daarnaast heeft het beschikbaar stellen van een integraal consultant in ons Sociaal Team de korte lijnen en samenwerking in de dienstverlening rondom onze inwoners verbeterd. Het helpt dat deze persoon aansluit bij casusoverleggen binnen het Sociaal Team. We hopen dat de nauwere samenwerking zich doorzet op de andere opgaven (bestaanszekerheid en ontwikkelen naar werk) van de GR Sociaal.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

2. *Informatievoorziening en sturing*

We zijn blij om te zien dat de P&C producten meer gemeentespecifieke informatie bevatten ten opzichte van voorgaande jaren. Ook de gemeentelijke rapportages die ieder half jaar ambtelijk worden gedeeld en besproken zijn helpend voor onze gezamenlijke sturing op de uitvoering. Tegelijkertijd zien we ook nog ruimte voor verbetering. U formuleert doelstellingen op Drechtstedenniveau, maar we zouden ook graag gemeentespecifieke doelen per opgave terugzien. Ook wensen we meer informatie over hoe vaak voor onze inwoners voorzieningen zijn ingezet, de kosten daarvan en de effecten. Als raad hebben wij immers geen toegang tot het gemeentedashboard. Zo kunnen wij bijvoorbeeld het effect van het herijkte minimabeleid nog niet goed duiden. Uw jaarrekening laat over het totaal van de Drechtsteden een toegenomen gebruik van de minimaregeling zien en tegelijk een onderuitnutting van de begroting. We krijgen graag inzicht in het aantal toegekende minimaregelingen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Reactie

Voor het eerst dit jaar is bij de jaarstukken 2023, de uitgangspuntennotitie 2025, de begroting 2025 en de voorjaarsbrief 2024 een tabellenboek toegevoegd waarin deze cijfers per gemeente zijn gespecificeerd.

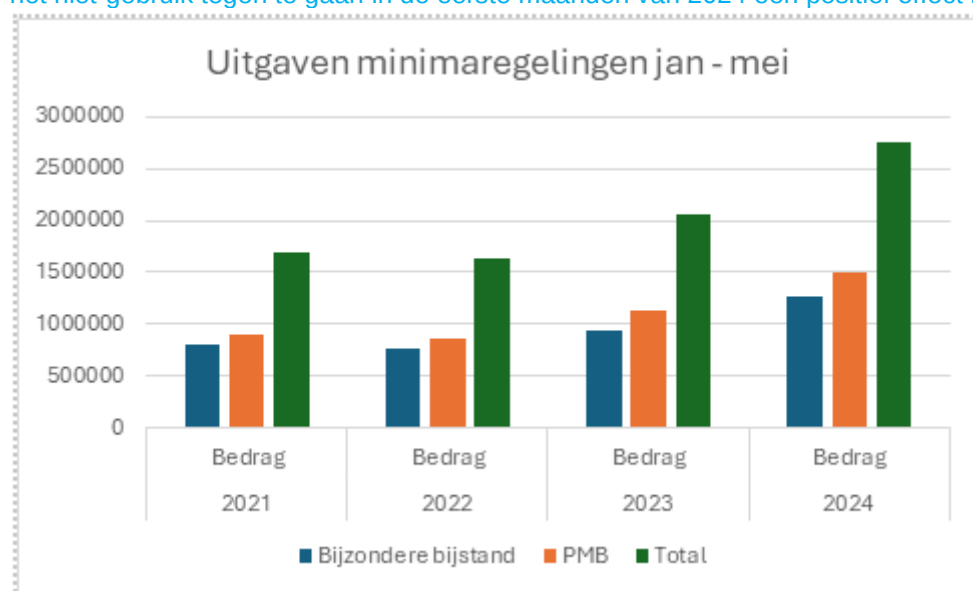
Het doel is om in 2025 meer gemeentegerichte gegevens te kunnen leveren. Het gaat om het samenbrengen van financiële informatie en bestandsinformatie in een digitaal dashboard. Door het regionale programma 'ICT beweegt' hebben we dit eerder nog niet kunnen realiseren. Het doel blijft om in 2025 wel aan uw wens te voldoen. Dit is daarom ook als 1 van de doelen in de begroting 2025 bij Bedrijfsvoering gepresenteerd. De snelheid en voortgang hiervan wordt en blijft echter beïnvloed door het regionale programma "ICT beweegt".

Wij overbruggen deze tijd door 2 keer per jaar een gemeentegerichte rapportage op ambtelijk niveau te presenteren en te bespreken. Ook is er een dashboard op gemeenteniveau beschikbaar van de bestandsontwikkelingcijfers. Ambtenaren van de gemeente hebben toegang tot dit dashboard en in overleg met de gemeenten wordt constant gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van dit dashboard.

Daarnaast komen wij graag bij uw raad op bezoek om een toelichting te geven op alles wat de GR Sociaal voor u doet en kan doen en om detailcijfers over uw gemeente te presenteren. Tijdens dit gesprek kunnen we dan ook uw bovenstaande verzoek verder met u uitwerken en concretiseren

Inzicht gebruik minimaregelingen

Hieronder vindt u een overzicht van het gebruik van minimaregelingen. Hieruit blijkt dat de opgave om het niet-gebruik tegen te gaan in de eerste maanden van 2024 een positief effect lijkt te hebben.

Voorjaarsbrief

Volgens de voorjaarsbrief bedraagt de financiële bijdrage van onze gemeente aan de GR Sociaal dit jaar niet minder dan € 10.256.000. Dit is ruim 8 ton meer dan door u vorig jaar begroot. U geeft aan dat het overgrote deel van de stijging veroorzaakt wordt door niet beïnvloedbare ontwikkelingen, namelijk prijs- en loonindexaties en CAO ontwikkelingen die doorwerken in contracten.

3. Bestaanszekerheid in relatie tot Ontwikkelen naar werk

Een forse verhoging van de gemeentelijke bijdrage zien we op het onderdeel Inkomensondersteuning (€ 572.000). Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat uitkeringen duurder worden en door toename van het aantal klanten in de bijstand. Het Rijk compenseert gemeenten slechts voor een deel. Nu is bekend dat de financiering door het Rijk niet per definitie gelijke tred houdt met de lokale ontwikkelingen, maar dit verschil is opvallend groot. Dit lijkt erop te duiden dat het aantal bijstandsontvangers hoger is dan het Rijk inschat. Niet voor niets heeft onze gemeente nu twee jaar op rij een vangnetuitkering moeten aanvragen om het tekort op de BUIG te dempen. Tegelijkertijd wekt het stijgende aantal klanten ook de indruk dat de effectiviteit van uw inspanningen in het toeleiden naar werk van mensen in de bijstand tekortschiet. Immers, hoe effectiever het beleid, hoe minder mensen in de bijstand, en hoe beter een prijsverhoging kan worden opgevangen. Vanuit die

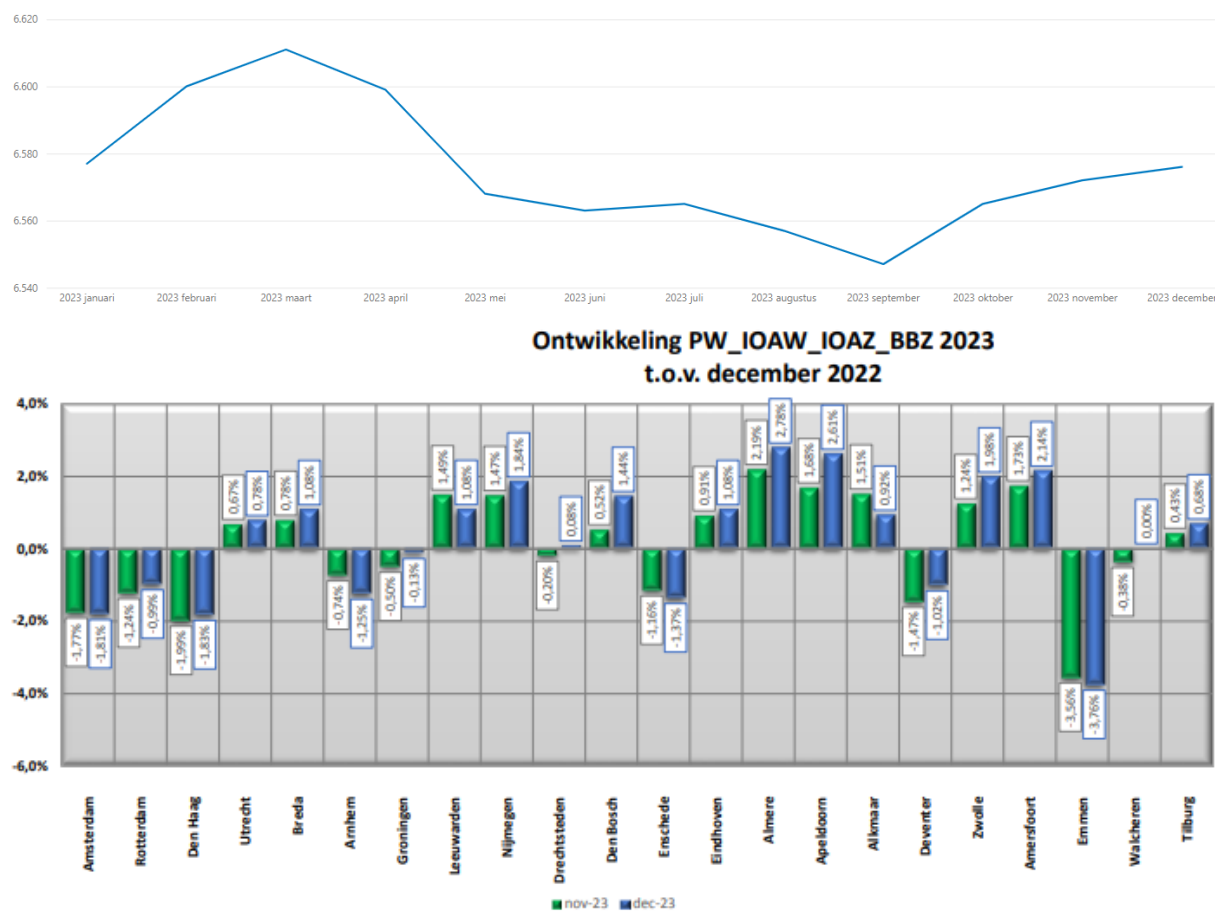
lijn verbaast het ons dan ook dat we in 2023 een teruggave (overschot) zagen op de participatiemiddelen. We horen graag of u mogelijkheden ziet om de gemeentelijke bijdrage op Inkomensondersteuning naar beneden bij te stellen, bijvoorbeeld door effectievere inzet van de participatiemiddelen.

Reactie

De tekorten in het budget voor inkomensondersteuning zijn een landelijk probleem. Het ruime merendeel van de gemeenten stuit op de tekorten. De tekorten kunnen per gemeente verschillen door de verdeling van de middelen over alle gemeenten in het land. De gemeente Hardinxveld-Giessendam kampt inderdaad al meerdere jaren met een forser tekort door een relatief snel groeiend bestand. De afgelopen jaren wordt het stijgende bestand van de gemeente vooral beïnvloed door de instroom van statushouders die relatief langzaam uitstromen door hun inburgeringstraject. In kleinere gemeenten worden deze ontwikkelingen relatief zwaar gevoeld. In 2023 leverde dit voor Hardinxveld-Giessendam zelfs een stijging van 7% op. De verdeelsystematiek is een bron van ontevredenheid bij gemeenten. Landelijk is dit onder de aandacht en zijn tevens gesprekken over de houdbaarheid van de BUIG systematiek. Namens de gemeente Dordrecht werken we al langere tijd aan een bezwaar tegen de verdeelsystematiek.

Vergelijk met de rest van het land

Als we de inspanningen en effecten in de Drechtsteden vergelijken met andere gebieden in het land, scoren wij overigens niet slechter. Landelijk geldt dat het bijstandsbestand licht steeg in 2023. In de Drechtsteden bleven we op de 0-lijn. (Bron: benchmark Werk en Inkomen van Divosa en BMC). Ook houden bij maandelijks inzicht in de groei en daling van 22 regio's in het land (waaronder de G4). Daaruit blijkt dat alleen gebieden met relatief grote bestanden en dus een meer werkfit bestand in 2023 daling konden realiseren. Ter verduidelijking: 5,2% van de Rotterdammers heeft een bijstandsuitkering, in de Drechtsteden is 2,2% van de inwoners afhankelijk van een uitkering.

Wat kunnen we wel doen om onze effectiviteit te vergroten?

Wij erkennen dat aanpassing van het beleid op dit thema nodig is en wij gaan graag met u in gesprek over nieuwe beleidskeuzes. De landelijke ontwikkelingen op dit vlak (aanpassing van de Participatiewet, nieuwe opdrachten aan de arbeidsmarktregio's zoals het Regionaal Werkcentrum en een bredere vraag aan werkbedrijven) zien wij als kans. Samen met alle gemeenteraden in de regio gaan we graag met dit onderwerp aan de slag. Daarbij gelden enkele belangrijke pijlers: de inzet op een transformatieplan (door het Rijk zijn voor de komende jaren extra middelen (incidenteel en structureel) beschikbaar gesteld om het SW bedrijf om te vormen naar een ontwikkel bedrijf én de huidige infrastructuur beschikbaar te houden), de inrichting en uitvoering van het Regionaal Werkcentrum en de aanpassing van ons re-integratie en participatiebeleid dat aansluit bij de veranderde samenstelling van het bestand, meer inzet op ontwikkelen, de landelijke herijking meeneemt en zich gaat richten waar nodig op specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders).

Conceptbegroting 2025-2028

4. Financiële uitdagingen

Vanaf 2025 komt de gemeentelijke begroting onder druk te staan door verlaging van middelen vanuit het Rijk. Dit vraagt van ons om kritisch naar onze uitgaven te kijken. Als de meicirculaire geen oplossing met zich meebrengt, zullen er structurele bezuinigingen gerealiseerd moeten worden in de gemeentelijke begroting. Wij kijken daarom kritisch naar onze interne uitgaven en nemen waar nodig maatregelen. Dit vragen wij ook van u als verbonden partij. Concreet betekent dit dat we dit najaar (2024) inzicht willen hebben in mogelijke besparingsmaatregelen, zodat we vervolgens met u afspraken kunnen maken over de daadwerkelijke vorm en omvang van door te voeren bezuinigingen. Dit doen we bij voorkeur en waar mogelijk in gezamenlijkheid met andere deelnemende gemeenten in de regio.

Reactie

Wij werken samen met alle gemeenten aan de bestuursopdracht 'Toekomstbestendig Sociaal Domein'. Afgesproken is dat het Algemeen Bestuur voor de zomer instemt met opdrachten om besparingsmogelijkheden uit te werken.

5. Zorgen voor ondersteuning

In het domein Zorgen voor ondersteuning hebben we te maken met grote uitdagingen die verband houden met de vergrijzing en ambulantisering van zorg. In onze zienswijze van 2023 verzochten wij de GR Sociaal een strategie op te leveren hoe te anticiperen op de toenemende schaarste in de zorg. We zijn blij om te zien dat hier eerste stappen in zijn gezet, zoals de verkenning naar oplossingsrichtingen, focus op afschaling van zorg waar mogelijk en het invoeren van Powerful Ageing. Ook heeft u de ambitie geformuleerd om samenwerking te zoeken met participatieplekken en Drechtwerk voor de groep inwoners die gebruik maakt van arbeidsmatige en ontwikkelgerichte dagbesteding (pag. 25). Dit juichen wij toe. Het is in onze ogen belangrijk om gezamenlijk pro-actief te blijven op innovatie en aanscherping in de zorg, samen met o.a. de huisartsen en zorgkantoren. We willen immers dat ondersteuning (snel) beschikbaar blijft voor mensen die het echt nodig hebben.

Reactie

Dank voor uw waardering. Wij delen uw mening dat het continu zoeken naar innovatie in gezamenlijkheid dient te gebeuren en van cruciaal belang is in de zoektocht naar de betaalbaarheid van het Sociaal Domein.

6. Ontwikkelen naar werk

Op pagina 22 van de begroting spreekt u over het ontwikkelen van Kickstart tot een dienstverleningscentrum, waar een 'ontschotter' dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden wordt vormgegeven. Het dienstverleningscentrum richt zich op het matchen van vraag en aanbod, ongeacht de situatie waar iemand zich in bevindt. Wij vragen u ons goed mee te nemen in deze ontwikkelingen, zodat we een goede lokaal-regionale samenwerking borgen en het aanbod overzichtelijk blijft. We hebben immers ook lokaal projecten lopen die vraag en aanbod van werken in brede zin (ook participeren en meedoen) matchen. Voorkomen moet worden dat de infrastructuur toeleiden naar werk verder uitdijt, terwijl de benutting van huidige voorzieningen door de beoogde doelgroep nog vergroot kan worden.

Reactie

Wij erkennen dat aanpassing van het beleid op dit thema nodig is en wij gaan graag met u in gesprek over nieuwe beleidskeuzes. De landelijke ontwikkelingen op dit vlak (aanpassing van de Participatiewet, nieuwe opdrachten aan de arbeidsmarktregio's zoals het Regionaal Werkcentrum en een bredere vraag aan werkbedrijven) zien wij als kans. Samen met alle gemeenteraden in de regio gaan we graag met dit onderwerp aan de slag. Daarbij gelden enkele belangrijke pijlers: de inzet op een transformatieplan (door het Rijk zijn voor de komende jaren extra middelen (incidenteel en structureel) beschikbaar gesteld om het SW bedrijf om te vormen naar een ontwikkel bedrijf én de huidige infrastructuur beschikbaar te houden), de inrichting en uitvoering van het Regionaal Werkcentrum en de aanpassing van ons re-integratie en participatiebeleid dat aansluit bij de veranderde samenstelling van het bestand, meer inzet op ontwikkelen, de landelijke herijking meeneemt en zich gaat richten waar nodig op specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders).

Wij zien net als u het belang van een sterke verbinding tussen lokale en regionale activiteiten in het kader van ontwikkelen naar werk. De organisatieverandering in 2023 heeft gezorgd voor verschuivingen en tijdelijk niet ingevulde functies. Inmiddels is dit weer beter op orde. Dit maakt het mogelijk om beter afstemmen over samenwerking en bijvoorbeeld over het vergroten van de participatiemogelijkheden per gemeente. Wij streven er naar om in de uitvoering goed verbonden te zijn met het lokale domein en zullen dit ook meenemen in de aanpassing van het beleid zoals hierboven benoemt.